ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI — FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

16 сентябрь, сешанба 1997 йил №108 (458)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

ДУНЁВИЙ ТИНЧЛИК САРИ

Кеча Тошкентда «Марказий Осиё — ядро қуролидан холи зона» мавзуидаги халқаро конференция бошланди. Унда 56 давлат ва 16 халқаро ташкилотдан вакиллар иштирок этмоқда. БМТ, Европа иттифоқи, «Ядро клуби», Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти (ЕХҲТ), Ислом конференцияси ташкилоти (ИКТ), Шимолий Атлантика ҳарбий блоки (НАТО), Атом энергияси бўйича халқаро агентлик (МАГАТЭ), Лотин Америкасида ядро қуролини тақиқлаш бўйича агентлик (ОПАНАЛ) шулар жумласидандир.

Конференцияни Ўзбекистон Ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов очди.

Конференцияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Анжуман бугун ўз ишини давом эттиради.

ДУНЁ СПОРТИ КЎЗГУСИДАМИЗ

PRESIDENT'S CUP UZBEKISTAN

Бугун Ўзбекистон нафақат иқтисодиёт, балки маданият, санъат ҳамда спорт орқали дунё кўзгусида ўз аксини топиб бормоқда. Мамлакатимиз раҳбари И.Каримов бунга ўзлари бош-қош бўлаётганликлари қисқа муддат ичида эришилаётган ютуқларимиз гарови бўлмоқда.

Биргина юртбошимиз ташаббуси билан бошланган теннис бўйича Ўзбекистон Республикаси «Президенти Кубоги» мусобақаларнинг спорт оламида йилдан йилга нуфузи ортиб бораётир. Бу йилги мусобақа ПТА таснифи остида ўтказилиб, (Ай-Ти-Пи) турига кириш, машҳур Уимболдон турнири, АҚШ, Австралия, Франция очиқ чемпионатлари чорак финалида иштирок этган теннисчилар иштроки бунинг ёрқин исботидир. 9 — кун теннис юлдузлари иштирокида «Президент кубоги», турнири ўз маррасига етиб келди.

Тўртинчи бор ўтказилаётган ушбу халқаро турнирнинг байроғи тантанали туширилди. Кеча Тошкентдаги ҳашаматли «Юнусобод» теннис мажмуида Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов ғолиб ва совриндорларга кубок ҳамда мукофотларни тантанали равишда топширди.

Жаҳоннинг 20 дан ортиқ давлатларидан келган кучли теннисчилар 8 сентябрь куни бош соврин учун баҳсга киришган эдилар. 32 спортчи олти кун давомида финалга йўлланма учун якка беллашувларга 14 учрашув ўтказишди. Минглаб теннис ишқибозлари жаҳон теннис таснифида учинчи ўринда бораётган россиялик Е.Кафельников, швейцариялик М.Россэ, англиялик Тим Хенман, марокашнинг биринчи ракеткачиси Хишам Арази, испаниялик Х.Сончес каби жаҳон теннис юлдузларининг ажойиб ўйинларининг гувоҳи бўлишди. Айниқса, бош соврин учун кортга тушган Тим Хенман ҳамда Марк Россэдарнинг теннис кортида кўрсатган мўъжизаларини мухлислар юракларида анча йиллар унутилмас бўлиб муҳрланди.

Тим Хенман финалга йўлланма учун бўлган баҳсларда франциялик Клавитни мағлуб қилди.

Шунингдек, ярим финалга қадар саралаш турларида франциялик Терри Чемпионни, россиялик А.Волков ва америкалик Винсет Падеаларни мағлубиятга учратган. Тим Хенман ҳозирги кунга қадар ПТА бўйича 20-ўриндан жой олган.

Бугунги кунда жаҳоннинг энг кучли теннисчиси россиялик Е.Кафельниковнинг ушбу халқаро турнирга келиши мусобақаларни янада кескин ва муросасиз ўтишига сабаб бўлди. Е.Кафельников «Президент кубоги» турнирининг ярим финалигача бўлган саралаш ўйинларида ўзбекистонлик Д.Томашевич, исроиллик Нир Веогрин ҳамда ҳамюрти россиялик А.Столяровни енгган эди.

Иккинчи финалчи Кафельниковни ярим финалда мағлуб қилган Марк Россэ бўлди.

Швейцариялик Марк Россэ 1970 йилда Женевада туғилган бўлиб, ҳозирги кунда Монти-Карлода яшамоқда. Ушбу мавсумда ПТА турнирларида 449 минг 668 доллар ишлаган. 1995 йил ПТА рейтингида энг кучли теннисчиларнинг биринчи ўнлигидан жой олди. Ушбу кунгача Кафельников билан етти бор учрашиб олти мартасида енгган. Мақсади дунёда кучли 15 профессионал теннисчилар рўйҳатига кириш. Дунёдаги номдор теннисчилар орасида унинг учун энг ноқулай рақиб ПТАнинг энг кучли биринчи ракеткачиси Пит Сампрс бўлиб келган. Жаҳон ракеткачилари ичида ўзининг услуби мавжуд.

Мутахассисларнинг айтишича, агар Россэ учрашувларни шу тарзда давом эттирса, тез орада унинг суратлари жаҳон спорт нашрларининг биринчи саҳифаларини банд қилиши шубҳасиз. Унинг катта шов-шувга сабаб бўлган ютуқларидан бири Париждаги очиқ чемпионатнинг «Катта Дубулға» турнирида юз бериб, у ярим финалгача чиққан.

«Президент Кубоги» халқаро турнирида россиялик А.Черкасов италиялик Винчессо Сантоадре, марокашлик Хишам Аразининг енгган эди. «Юнусобод» теннис мажмуида йиғилганлар унинг Е. Кафельников билан учрашувда кўрсатган мўжизаларидан бархаманд бўлишди. Гарчанд ташаббусни Россиялик теннисчи ўз қўлга олиб 6:3 ҳисобида устунликка эришди. Лекин иккинчи сетда эса рақибининг қаттиқ қаршилигига учради. Бир соат давом этган иккинчи сеть учрашуви 6:6 ҳисобида якунланди. Шунда рақиблар навбатманавбат бир-бирларига тўп оширишди. Россенинг тўп оширишда қўли баланд келди. Учинчи сетда эса яқиндагина ўтказилган халқаро турнирда ғолиб чиқиб, ўз маҳоратини мукаммаллаштираётган теннисчи деб тан олинган Марк Россэ 6:2 ҳисобида ғалаба қозонди.

Халқаро турнирнинг дастлабки кўниданоқ кўпчилик мухлислар Кафельников бош совринни эгаллайди, деган тахминда эдилар. Лекин теннисда бундай тасодифлар тез-тез учраб туради.

Кафельников ҳамда Клавитларга мусобақанинг учинчи, мукофоти топширилди.

Во ниҳоят Финал Тим Хенман ва Марк Россе ўртасида ўтган қизиқарли муросасиз курашларга бой бўлган финалда омад тажрибали буюк британиялик теннисчи Тим Хенманнинг фойдасига ҳал бўлди. У Марк Россэни икки сетда 7:6, 7:4 ҳисобида мағлубиятта учратишга муваффақ бўлди. Юртбошимиз бош совринни Тим Хенманга тантанали равишда топширди.

Тўртинчи бор ўтказилаётган халқаро турнир Ўзбекистон спортининг нуфузини янада баланд чўққиларга кўтаришга хизмат килди. Ушбу турнир Ўзбекистон теннисчилари учун ҳам ўз ўрнида тажриба ва маҳорат мактаби вазифасини ўтади.

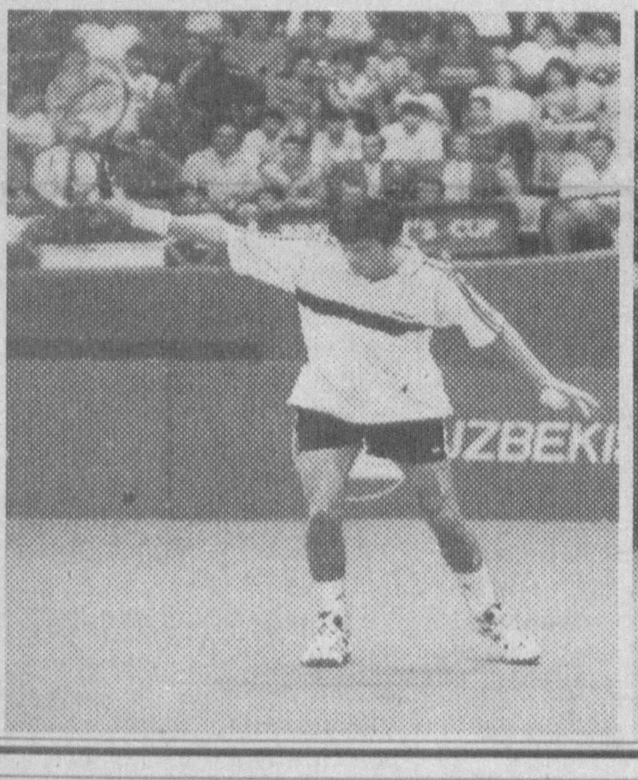

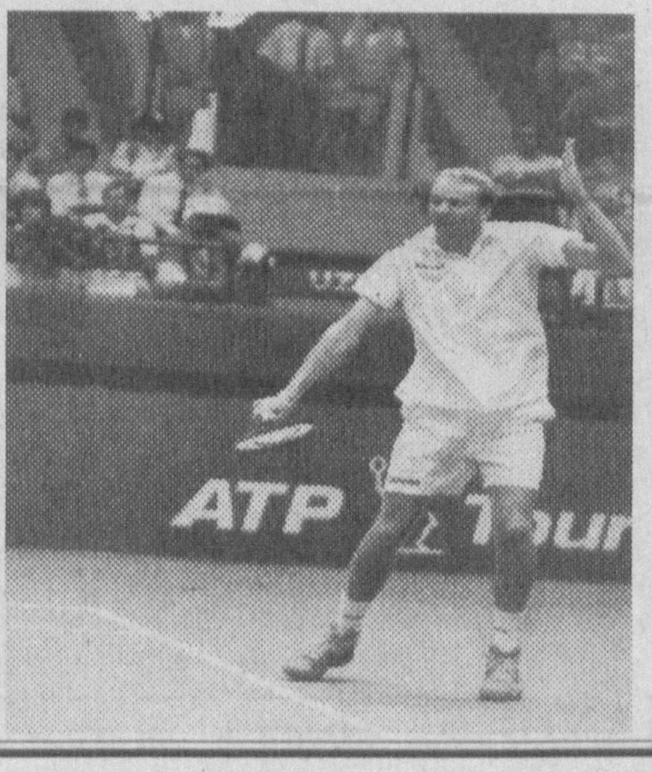

ИМКОНИЯТ ҚОЛДИРИШМАДИ

Жуфтликлар баҳсларида ҳам ўзига хос чиройли ўйинлар кўрсатилиб, мухлислар олқиши ва эътиборига сазовор бўлинди. Айтиш керакки, қуръа ташлашда ҳам омади келган италиялик Винчесто Сантропадо ҳамда АҚШ теннисчиси Винсент Свадеалар финалгача ўзига хос маҳорат намойиш этиб, барча рақибларни ортда қолдирди. Уларга финалда рақиблари Марокашнинг биринчи ракеткачиси Нишам Арази ва Исроилнинг биринчи ракеткачиси Ийаль Ран қарши кортга тушишди.

Бир сўз билан айтганда, учрашув кенг беллашувлар остида ўтди. Биринчи сетда Сантападри ва Свадеалар жуфтлиги 6:4 ҳисобида ғолиб келган бўлсалар, иккинчи сетда 6:7 ҳисобида имкониятни бой бердилар. Ҳал қилувчи учинчи сеть эса италиялик ҳамда АҚШлик моҳир теннисчиларнинг тўлиқ устунлигида ўтди, десак муболага бўлмайди. Улар рақибларига бирон-бир имконият қолдирмасдан, 6:0 ҳисобида ўз фойдасига ҳал қилдилар. Ва турнирнинг юқори шоҳсупасига кўтарилишди.

ОРЗУ УШАЛМАДИ, ЛЕКИН...

Бизнинг умидимиз бўлган ҳамюртимиз Олег Огородов мусобақа давомида чиройли ўйинлар кўрсатиб, теннис ишқибозларининг олқишига сазовор бўлди. У биринчи учрашувни Иво Хойбергер билан ўтказиб, уни биринчи сетда 6:4, иккинчисида эса 7:5 ҳисобида енгди. Тўғри, швейцариялик рақибни енгиш Олег учун осон кўчгани йўқ, лекин ўйин давомида Олег барча имкониятларидан фойдаланиб, ўз маҳоратини кўрсатган эди.

Афсуски, ҳамюртимиз биринчи даврадан сўнг кутилмаганда россиялик А.Столяровдан енгилди. Ҳамюртимиз Д.Томашевич ҳам асосий гуруҳда энг кучли теннисчи Кафельниковга имкониятни бой берганлиги ҳаммамизга маълум.

Халқаро мусобақаларда очколар тўплаб, асосий гуруҳга кириб олишга имкон топган Абдуҳамид Маҳкамовнинг омади юришмади. У биринчи ўчрашувдаёқ испаниялик Евал Ерликка ютқазиб қўйди.

УМИД СЎНГАНИ ЙЎҚ

Тўғри, гарчанд юртдошларимиз ғолиб ўринлардан жой олмаган бўл салар-да, лекин уларга нуфузли турнирда иштирок этиш ва жаҳонга танилган кучли моҳир теннисчилар билан беллашиши тажриба орт-тиришга муяссар бўлдилар. Олдинда эса, яъни 19—21 сентябрь кунлари «Дэвис» кубоги турнири бор. Шу мусобақаларда Филиппин терма жамоаси Ўзбекистонга келади. Бу мусобақада ғолиб чиққан команда 51-гуруҳда қатнашиш имкониятига эга бўлади. Бу йил Ўзбекистон ва Филиппин командалари биринчи гуруҳда қатнашишган эди. Ютқазган команда беллашувлардан чиқиб кетади. Ишонамизки, халқаро турнирда орттирилган тажрибалар юртдошларимиз учун бу турнирда қўл келади.

Улуғбек АҲРОРОВ,
«Ишонч»нинг махсус мухбири

Суратларда: финал баҳси ва «Президент кубоги»ни топшириш маросимидан лавҳалар.

РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИДА.

Республика Кўчмас мулк биржаси ва унинг вилоят бўлимларида ўтган ҳафтада 25 маротаба савдо бўлиб ўтди. Уларнинг 17 таси кимошди, 8 таси биржа савдоларидир.

Сармоядор юртдошларимиз, ҳуқуқий ва жисмоний шахсларга, хорижлик тадбиркорларга уй-жой қуриш учун ер майдонлари, автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобчалари, қурилиши тугалланмаган бинолар, зарар билан ишлаётган, ўрта ва кичик корхоналар, савдо ва маиший хизмат иншоотлари, уй-жой, Ўзгўштсутсаноати уюшмаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзмевасабзавотузумсаноат уюшмаси тасарруфидаги кўчмас мулклар, автоуловлар, токзорлар, мевали боғлар, ўрнатилмаган ва фойдаланилмаётган асбоб-ускуналар ва бошқа бир қанча мулклар таклиф қилинди.

Ҳафта давомида 263 та турли кўчмас мулклар ишбилармонлар ихтиёрига берилди. Уларнинг биржадаги сотув ҳажми 50 млн. 599 минг сўмдан иборат бўлди.

Мазкур ҳафтада РКМБ филиаллари ўртасида сотув ҳажми бўйича биржанинг Самарқанд вилояти бўлими биринчи ўринни эгаллади. Мазкур бўлимда ҳафта давомида 1 та мулк 15 млн. 450 минг сўмга сотилди. Иккинчи ўринни биржанинг Сирдарё вилояти бўлими эгаллади. Ушбу вилоятда ҳафта давомида 12 та иншоот 14 млн. 512 минг сўмга сотилди. Тошкент шаҳри бўлимида эса 19 та мулк 5 млн. 840 минг сўмга, Наманган вилоятида 100 та мулк 3 млн. 363 минг сўмга, Қашқадарё вилоятида 18 та мулк 3 млн. 236 минг сўмга, Биржанинг марказий аппаратида 3 та мулк 1 млн. 835 минг сўмга, Хоразм вилоятида 4 та иншоот 1 млн. 658 минг сўмга, Андижон вилоятида 65 та мулк 1 млн. 478 минг сўмга сотилди.

Ўтган ҳафтада Кўчмас мулк биржасида сотилган мулклар ичида биржанинг Самарқанд вилояти бўлимида Самарқанд шаҳридаги нодавлат шаклдаги «Галант» ҳиссадорлик жамиятининг савдо базаси чет эллик сармоядорларга 15 млн. 450 минг сўмга сотилди. Шунингдек, Сирдарё вилояти бўлимида Гулистон шаҳридаги қурилиши тугалланмаган бино 12 млн. 900 минг сўмга ҳуқуқий шахсга сотилди. Биржанинг Хоразм вилояти бўлимида эса Хонқа туманидаги бошланғич баҳоси 1 млн. 300 минг сўмлик коттеж 1 млн. 560 минг сўмга ҳуқуқий шахсга, марказий аппаратда кимошди савдоси орқали бошланғич баҳоси 735 минг сўм бўлган ЗИЛ-4314 автомашинаси 1 млн. 85 минг сўмга сотилди.

Ўзбекистон ва жаҳон

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

17-18 сентябрь кунлари Ўзбекистонда Италия Республикаси Бош вазири Романо Проди расмий ташриф билан меҳмон бўлади.

Алоҳида таъкидлаш керакки, Ўзбекистон билан Италия ўртасидаги муносабатлар самарали ривожланмоқда. Ҳар икки томоннинг савдо-иқтисодий, молиявий ва маданий алоқаларига оид қўшма лойиҳалар ҳаётга муваффақиятли тадбиқ этилмоқда. Бугунги кунда Италия Ўзбекистон иқтисодиётига энг кўп сармоя сарфлаётган давлатлар қаторига киради. Италияликлар ҳам америкаликлар ва жанубий корeяликлар каби юртимиз бозорига дадил кириб келдилар. Мамлакатимизда «Совпластитал», «Фар-Итал», «Спенг-спинг» каби бир қатор ўзбек-итальян қўшма корхоналари самарали фаолият кўрсатмоқда.

Икки давлат ўртасидаги дипломатик муносабатлар 1993 йилнинг июнь ойида ўрнатилган эди. Ушандан буён ўтган қисқа вақт ичида Ўзбекистон ва Италия ўртасида катта ишонч ва тушуниш пайдо бўлди. Айниқса, 1996-97 йиллар икки давлат муносабатларида самарали давр бўлди. Ўтган йили июнь ойида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Италияга сафар қилган эди. Бу сафар чоғида юртбошимиз Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасида ҳамкорлик ва шерикчилик тўғрисидаги тарихий ҳужжатга имзо чеккан эди. Шунингдек, давлатимиз раҳбарининг 1996 йилги Италия сафари мамлакатларимиз алоқаларини кенгайтиришда катта аҳамият касб этганди.

1997 йилнинг 2-4 май кунлари эса Ўзбекистонда Италия Республикаси Президенти Оскар Луиджи Скальфаро жаноблари меҳмон бўлди. Ушбу ташриф давомида икки давлат ўртасидаги савдо-иқтисодий ва молиявий ҳамкорликни кучайтириш, икки томонлама солиқ солишнинг олдини олиш ва бошқа муҳим соҳаларга қаратилган ҳужжатлар имзоланди. 3 май куни Ўзбекистон ва Италия президентлари ўртасида бўлиб ўтган суҳбатда жаноб Скальфаро юртимизнинг Европага интеграциялашув йўлидаги саъйи-ҳаракатларини юқори баҳолади. Ўзбекистон ва Италия раҳбарларининг Тошкент учрашуви ана шу интеграцияни янада чуқурлаштиришга хизмат қилиши шубҳасиз, — деб айтган эди Оскар Луиджи Скальфаро.

Жаноб Скальфаро ўшанда икки мамлакат ўртасидаги мулоқот яқин кунларда давом эттирилиши мумкинлигини айтиб ўтган эди. Яъни, Президент Скальфаро шу йилнинг кузида Ўзбекистонга Италия Бош вазири Романо Продининг ташрифи кўзланаётганини маълум қилганди. Мана, орадан уч ой ўтиб Ўзбекистон Италиянинг яна бир олий мартабали кишисини кутиб олиш тараддудини кўрмоқда.

17-18 сентябрь кунлари Италия Республикаси Вазирлар Кенгашининг Раиси Романо Проди жаноблари мамлакатимизга илк бор расмий ташриф буюради. Бир йилнинг ўзида бир давлатдан кетма-кет икки олий мартабали зотни қабул қилиш албатта кам-дан-кам учрайдиган ҳол. Аммо Италия билан Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорлик ва ўзаро ишончнинг тобора кучайиб бораётгани икки томонлама мулоқотларни кўпайтириш зарурати туғдириши турган гап. Шунинг учун сеньор Продининг ушбу ташрифини табиий ҳол деб баҳолаш мумкин. Шунингдек, Ўзбекистонга Италия Президентидан сўнг Бош вазирнинг ҳам ташриф буюриши зарурий ҳодиса эканлигини айтиб ўтиш жоиз. Зеро, Президент Скальфаро ташрифи чоғида асос солинган икки давлат ҳамкорлигининг янги қирраларини Бош вазир Романо Проди ўз ташрифи билан ҳаракатга солиб бериши керак. Яъни, Италия Бош вазири ўз ташрифи давомида Президент Скальфаронинг Ўзбекистонга қилган ташрифи чоғида имзоланган икки томонлама ҳужжатларни ҳаётга самарали тадбиқ этиш масалаларини муҳокама этади. Шубҳасиз, ушбу ташриф Ўзбекистон ва Италия муносабатлари ривожининг янги босқичга кўтарилишига омил бўлади.

Хайрулло НУРИДДИНОВ,
шарҳловчи

Етти иқлим нафаси

Жанубий Ливанда бўлиб ўтган навбатдаги куролли тўқнашув оқибатида 2 исроиллик ҳарбий отиб ўлдирилган. Исроилликлар «Хезболлоҳ» жангарилар гуруҳи томонидан ўлдирилганлиги аниқланди. «Хезболлоҳ» жангарилари исроилликларга бундан 2 кун бурун улар томонидан 4 нафар арабнинг ўлдирилганлиги туфайли ҳужум уюштирганлар.

* * *

Яқин Шарқда бўлиб турган АҚШ Давлат котиби Мадлен Олбрайт хоним араб мамлакатларидан «Хезболлоҳ» ва «Хамас» каби жангарилар гуруҳларига пул билан ёрдам бермасликни талаб қилди. Шунингдек, Олбрайт хоним ўзининг Эрон бўйича фикрларини ҳам баён этган. Унинг айтишича, Эронда ҳокимият тепасига Муҳаммад Хотамийнинг келиши Теҳроннинг АҚШга нисбатан сиёсатини ўзгартирмаган.

* * *

Даргамис шаҳрида Россия ва Чеченистоннинг вакиллари ўртасида музокаралар бўлиб ўтмоқда. Икки томон ўртасида Россия ва Чеченистоннинг мудофаа ва иқтисодий ҳамкорлиги масалалари муҳокама этилмоқда. Шунингдек, томонлар икки мамлакатнинг ўзаро тинчлик йўлидаги ҳамкорлиги муаммоларини ҳам кўриб чиқдилар. Даргамис учрашуви ўн кун давом этади.

* * *

Тожикистон ва Афғонистон ўртасидаги чегарада фавқулодда ҳодиса рўй берди. Чегарани қўриқлаб турган россиялик ҳарбийлар Афғонистондан тожик ҳудудига махфий равишда ўтаётган икки кишини отиб ўлдирганлар. Чегарани бузиб ўтаётганлар рус аскарларининг огоҳлантирувчи ўқ отишларига парво қилмаганлар. Шундан сўнг чегарачилар уларга қарата ўқ узишга мажбур бўлганлар.

* * *

Ҳиндистон ҳукумати Покистоннинг Деҳлидаги элчихонасининг икки ходимини жосусликда айбладилар. Элчихона ходимларининг Ҳиндистонга қарши жосуслик фаолияти бундан 2 ой олдин аниқланган эди. Ҳукумат уларни эндигина расман айблаб, Ҳиндистон ҳудудидан чиқариб юборди. Ушбу нохуш воқеа икки давлатнинг Кашмир масаласи бўйича ўтказиладиган навбатдаги музокаралари арафасида бўлиб ўтди. Томонлар музокаралар натижасига ушбу воқеа салбий таъсир кўрсатмаслиги керак деб ҳисобламоқдалар.

* * *

Босния ва Герцоговинада маҳаллий ҳокимият муассасаларига сайловлар бўлиб ўтди. Халқаро кузатувчиларнинг айтишича, сайловлар тинч ўтган. Аммо айрим сайлов марказларида, масалан, Дрвар ва Бичко шаҳарларида сайлов қоғозларини сохталаштириш ҳоллари учраганлиги аниқланган. Босния ва Герцоговинадаги сайлов натижалари бир ҳафтадан сўнг маълум бўлади.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

*Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 16 сентябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади *)*

1 Австралия доллари	54,22
1 Австрия шиллинги	6,00
1 Англия фунт стерлинги	120,34
10 Бельгия франки	20,43
1 Голландия гульдени	37,45
10 Греция драхмаси	2,68
1 Дания кронаси	11,08
1 БАА дирхами	20,43
1 АҚШ доллари	75,03
1 Миср фунти	22,15
1 Ирландия фунти	112,98
1 Исландия кронаси	1,05
10 Испания песети	5,00
100 Италия лираси	4,32
1 Канада доллари	53,90
10 Хитой юани	9,05
1 Қувайт динори	246,57
100 Ливан фунти	4,91
1 Малайзия ринггити	25,34
1 Германия маркаси	42,18
1 Норвегия кронаси	10,24
1 Польша злотийси	21,75
10 Португалия эскудоси	4,16
1 Сингапур доллари	49,64
1000 Туркия лираси	0,44
1 Финляндия маркаси	14,09
1 Франция франки	12,54
1 Швеция кронаси	9,76
1 Швейцария франки	51,12
1 ЭКЮ	82,67
10 Жанубий Корея вони	0,83
10 Япония иенаси	6,22
1000 Россия рубли	12,83
1000 Украина гривнаси	40,38
1000 Беларусь рубли	2,71
1 Эстония кронаси	5,92
1 Латвия лати	127,18
1 Литва лити	18,76
1 Қозоғистон тенгеси	0,99
1 Қирғизистон соми	4,23

**) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

Касаба уюшмалари фаолияти

ҚУЛАЙЛИККА БОЙ МАСКАН

«Чуст пахта толаси» ҳиссадорлик жамиятида инсон манфаатлари йилида меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашга алоҳида эътибор билан қаралмоқда. Бу ерда меҳнат қилаётган 525 нафар касаба уюшма аъзоларига тушлик иссиқ овқат корхона ҳисобидан бепул берилади. Биргина шу мақсад учун жорий йилнинг ўтган олти ойи давомида 1 миллион 842 минг сўм маблағ сарфланди.

— Инсон манфаатлари йилида, — дейди корхона касаба уюшма қўмитаси раиси А. Дўсматов, — корхонада узоқ йиллар ишлаб нафақага чиққанлар, ишлаб чиқаришда ногирон бўлиб қолганлар, ёлғиз қариялар, боқувчисини йўқотганлар, касалхоналарда даволанаётган беморлар ва уларнинг оила аъзолари ҳам эътибордан четда қолмайди. Улардан ҳам ҳайит кунлари, миллий халқ байрамлари арафасида мунтазам хабар олинади, моддий ёрдам кўрсатилади. Шу йилнинг ўтган ойлари давомида 10 нафар ёлғиз қариялар ва ўзгалар ёрдамига муҳтож бўлган қарияларга бепул иссиқ овқат учун 22500 сўм маблағ сарфланди. Шу каби уларга 1400 сўм миқдорида зарурият учун нақд пул корхона ҳисобидан берилди.

Корхонада меҳнаткашлар ва уларнинг фарзандлари соғлиғини мустаҳкамлаш масаласи ҳам маъмурият ва касабақўмнинг диққат марказида. Говасойнинг хушманзара соҳилида корхонанинг «Дўстлик» болалар оромгоҳи бор. Бу масканда ёзги таътил даврида корхона ишчи-хизматчиларининг 320 нафар ўғил ва қизлари мароқли дам олдирилди. Шу каби вилоятнинг хушманзара масканларидан бири бўлган Нанай қишлоғидаги «Пахтачи» дам олиш уйида корхона ишчиларидан 45 нафари дам олиб қайтди. Йил охиригача бу масканда яна 30 нафар ишлаб чиқариш илғорлари дам олдирилиши режалаштирилган. Бунинг учун корхона ҳисобидан 314 минг сўм маблағ сарфланади.

— Корхонада меҳнат қилаётган ҳар бир кишининг ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ҳимояланиши, уларга ишлаш ва дам олиш шароитларининг яратилиши ишнинг унумли ва сифатли бўлишини таъминлаяпти, — дейди ҳиссадорлик жамияти раиси, туман касаба уюшма қўмитаси раёсати аъзоси Раҳмонжон Ҳожиматов. — Буни жорий йилнинг ўтган олти ойи якунларидан ҳам яққол кўриш мумкин. Ярим йиллик режага нисбатан тола ишлаб чиқариш 109 тоннага, момиқ ишлаб чиқариш 18 тоннага кўпайди. Шунингдек, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш 1,5 баробарга ошди. Шу кунларда ҳиссадорлик жамиятимиз меҳнат аҳли корхонанинг Чуст туманининг ушбу йилги 24 минг тонналик пахтасини қайта ишлаб, истеъмолчиларга етказиб бериш учун барча тадбирларни кўрмоқдалар.

Тожиддин ИНОМХОНОВ,
Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Чуст туман қўмитаси раисининг ўринбосари

Арифметик фалсафа

ИНСОН ОМИЛИ - ИЖТИМОИЙ АДОЛАТ МЕЗОНИ

Инсон ижтимоий тузилманинг энг қуйи қатламида қолиб кетиб, мулкдан, ҳокимиятдан, жамоа ва жамиятдан батамом бегоналашган эски жамиятда инсонга меҳнат резерви сифатидагина қаралар эди. Мустақиллик қўлга киритилгандан сўнг инсон ислоҳотлар учун эмас, ислоҳотлар инсон учун хизмат қила бошлади. Инсоннинг жамиятга муносабати унинг жамиятда ўз ўрнини топишига боғлиқ. Шундангина инсон ўзини-ўзи, мақсадию манфаатларини, атрофидаги яқинларини, маҳаллаю кўча куйини, дўсту биродарларини, миллатини ва ниҳоят жамиятни, унинг муаммоларини тўғри баҳолайди. Демак, жамият ва инсон муносабатларида инсон манфаатларини ҳисобга олиш шарт. Инсон омили асосида ижтимоий адолат қоидалари амалга оширилади.

Бизнинг асримиз иқтисодий самарадорликни жамият ривожининг мақсадига айлантира олди. Бунга ривожланган мамлакатлар асосан иқтисодни ташкил этишнинг бозор тизими орқали эришмоқдалар. Аммо бозор тизими ўзининг шафқатсизлиги ва стихиялилиги туфайли адолат талаблари билан ҳамиша ҳам ҳисоблашавермайди. Аслида эса бу талаблар инсон омилига тўғридан-тўғри боғлиқ бўлиб, иқтисодий юксалишга ҳам таъсир кўрсатиши табиий. Халқаро экспертларнинг ҳисобларига кўра, иқтисодий самарадорликнинг 60 фоизи инсон омили воситасида ва қолган 40 фоизи табиий капитал аталмиш заҳиралар (ер ости бойликлари ва б.) ва техник капитал-машиналар, жиҳозлар ва ҳ.к. эвазига таъминланар экан.

Ҳар бир шахс ўз қобилият ва имкониятларини намоён қила олиши учун тўлиқ имкониятлар яратиш, бунда уларнинг фаровон турмуш кечиришларига эришиш айни муддао. Кишиларнинг жамиятдан олаётган улушлари (иш ҳақи, даромадлари, мукофотлари, унвону мансаблари) уларнинг жамият ривожига қўшаётган ҳиссаларига (меҳнати, қобилияти, заковати, алоҳида хизматлари, сармояси ва ҳ.к.) мос келиши давлат идораларининг назоратига ёки фақаттина бозор механизмининг талаб ва таклиф каби қонуниятларига эмас, кўпроқ инсон ривожи имкониятларига боғлиқ.

Албатта, инсон фақат нон билан тирик эмас. Инсон тараққиётини ҳаёт даражасигина эмас, ҳаёт сифати ҳам белгилайди. Ҳаёт сифати эса инсон яшайдиган, меҳнат қиладиган ва бўш вақтини ўтказадиган табиий-моддий соҳада шаклланади. Ижтимоий инфраструктура фаолияти инсон яшаш муҳитининг қулайлигини таъминлашга хизмат қилишини биз ҳозирда англаб етмоқдамиз. Ижтимоий инфраструктура инсон ҳаётида кучли таъсирга эга. Соғлиқни сақлаш шундай соҳалардан биридир. Мустақилликнинг дастлабки давридан бошлаб Президентимиз ташаббуси билан «Соғлом авлод учун» умумхалқ ҳаракати бошланган эди. Соғлом ва баркамол авлод учун кураш мамлакатимизда давлат сиёсати даражасига қўйилди ва ўзининг натижаларини бера бошлади. Эндиликда баъзи собиқ шўро мутахасислари Узбекистонда демографик портлаш юз беради, яъни аҳолининг тез ўсиши оммавий қашшоқлашув билан қўшилиб кетади деб қилган башоратлари пучга чиқди.

Инсон омили маълумот даражасига тўғридан-тўғри боғлиқ. Зеро, XXI аср бўсағасида инсоннинг маънавий қиёфасини билим ва қобилиятлар белгилайдики, буни инсонни олий қадрият деб биладиган жамиятдагина таъминлаш мумкин. БМТнинг ЮНЕСКО ташкилоти таснифига кўра, Узбекистонга аҳолининг юқори маълумот даражаси хос бўлиб, халқи қарийб мутлақ саводхонликка эга бўлган оз сонли ривожланаётган мамлакатлардан биридир. Бу Узбекистоннинг келажаги буюк бўлишига умид бағишловчи омиллардан бири ҳамдир.

Таълим тизимини ислоҳ қилиш ва уни замон талабларига мослаш бугунги куннинг кечиктириб бўлмас масаласи ҳисобланади. Бинобарин, республикамиз Олий Мажлисининг яқинда бўлиб ўтган тўққизинчи сессиясида ҳам бу муаммоларга атрофлича тўхтаб ўтилди.

Инсоннинг барча қобилиятлари жамият учун фойда келтириши кўп жиҳатдан унинг ҳаёти қандай таъминланганлигига боғлиқ. Даставвал ҳар бир оила ўз турар жойига эга бўлиши керак. Аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш, қишлоқ жойларни газлаштириш каби мураккаб муаммоларнинг ҳал қилиб борилиши ҳам инсонга муносиб ҳаётни таъминлашга қаратилгандир.

Баҳоларни эркинлаштириш, савдо тизими ва маиший хизмат соҳасининг бир маромда хусусийлаштириб борилиши ҳам инсон манфаатларига зид келмайдиган тарзда амалга оширилиши даркор. Истеъмол молларининг кўпини ўзимиз етиштиришни таъминлаш учун маҳаллий ишбилармонларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш, янги иш ўринларини ташкил этиш, қишлоқ жойларда савдо шахобчалари ва маиший хизмат муассасаларини кўплаб барпо этиш ана шу мақсадларга олиб борадиган йўлдир.

Биз инсон омилини таъминлашда зарур бўлган баъзи соҳаларнинг аҳволига тўхталдик холос. Шуниси аниқки, ҳар бир етук жамият учун инсон энг олий мақсад ҳисобланади. Инсонни улуғламай, уни ўз ўрнига қўймасдан туриб, демократик ва одил жамиятни барпо этиб бўлмайди. Мамлакатимизда инсон манфаатларига эътиборнинг ошиб бораётганлиги ҳам бизнинг инсонпарвар ва адолатли жамият қуришга бўлган ҳаракатларимиз ифодасидир.

Абдуғани ХОЛБЕКОВ,
Анвар НОРБЕКОВ.

ЧОРВАДОРЛАР ШАЙЛАНИШАЯПТИ

Мадалиев номли жамоа хўжалиги Охунбобоев туманидаги йирик хўжаликлардан бири ҳисобланади. Жорий йилда хўжалик меҳнаткашлари давлатга пилла, ғалла сотиш режаларини ошириб уддаладилар. Айни кунларда хўжаликда йиғим-терим жадал суръатларда олиб борилмоқда.

Урайимжон Ҳошимов бошлиқ сут-товар фермасида эса 70 бош қорамол бор. Чорвадорлар жорий йилда давлатга 150 тонна серқаймоқ сут етказиб беришга азму-қарор қилишган. Рўзибой Юсупов, Муталибжон Қирғизов, Қодирали Шамилов, Майрамхон Юсупова, Муътабархон Қирғизбоева, Фотимахон Шомирова ва Насибахон Омонбоева каби чорвадорлар маҳсулот етиштиришда ҳамкасбларига ўрнак бўлишаяпти.

Хўжалик чорвадорлари қишловга ҳам ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўришяпти. Қишловга етарли мўл ва сифатли ем-хашак жамғариш йўлида қизғин кураш олиб бориляпти.

Аҳмаджон ТЎХТАСИНОВ

Суратларда: жамоа хўжалиги сут-товар фермаси мудири Урайимжон Ҳошимов (чапда) илғор сут соғувчи Майрамхон Юсупова, Муътабархон Қирғизбоевалар билан. Сут-товар фермасининг илғор сут сотувчилари Фотимахон Шамирова, Насибахон Омонбоевалар. Олег Пашев суратга олган

Биздан сўранг...

Саволларга ҳуқуқшунос Фарҳод Алимов жавоб беради

Яқинда ишхонамизда менга мукофот пули берилди. Лекин шу мукофот пулидан ҳам даромад солиғи ушлаб қолишди. Шу тўғрими?

Севара ОЛИМОВА,
Жиззах вилояти.

Ўзбекистон Республикасининг амалдаги солиқ қонунчилигига биноан, фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ёки унинг ташқарисида пул ҳамда натура шаклида олган даромадларидан (шу жумладан мукофот пулидан ҳам) солиқ ундирилади.

***

Яқинда малака ошириш мақсадида вилоят малака ошириш институтида ўқидим. Лекин йўлланма харажатларини тўлаш пайсалга солиняпти. Маслаҳат беринг.

М.БОБОШЕРОВА,
Шўрчи тумани.

Бунинг учун сиз вилоят маориф бошқармасига мурожаат қилинг. Агар улар ҳам тегишли чора кўлламасалар, зарур ҳужжат ва фактлар билан судга мурожаат қилишингиз мумкин.

***

Ишлаётган, яъни ҳали туғруқ таътилига чиқишга муддати бор ҳомиладор аёлларга ишхона томонидан қандай енгилликлар яратилади?

Зуҳра ШЕРАЛИЕВА,
Тошкент шаҳри.

Корхоналарда, муассасаларда, хўжаликларда, борингки, ҳар бир ишхонада меҳнат қилаётган ҳомиладор аёлларга тиббий хулосага кўра улар енгилроқ ишга (вақтинча) ўтказилади ёки хизмат кўрсатиш нормалари камайтирилади.

***

Мен бир ишхонада муқим ишлаб, узлуксиз беш йил давомида меҳнат таътилига чиқмаганман. Чунки ишхонамдаги шарт-шароитларга қараб иш тутганман. Ўтган давр учун менга таътил пули тўланадими?

Мансур МАЖИДОВ,
Чиноз тумани.

Меҳнат шартномаси бекор қилинган вақтда фойдаланилмаган таътиллар учун ишхонангиз томонидан сизга товон пули тўланади.

***

Вояга етмаган ишчи-ходимлар учун иш вақти қай тарзда белгиланади?

Н.САИДХЎЖАЕВА,
Навоий вилояти.

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексига мувофиқ 18 га тўлмаган шахслар учун қисқартирилган иш вақти муддати белгиланган бўлиб, бу Меҳнат Кодексининг 242-моддасида қуйидагича ифодаланган: 16 дан 18 ёшгача бўлган ходимларга иш вақтининг муддати ҳафтасига 36 соатдан, 15 дан 16 ёшгача бўлган шахслар (таътил даврида ишлаётган 14 дан 16 ёшгача бўлган ўқувчилар) учун эса ҳафтасига 24 соатдан ошмайдиган қилиб белгиланади.

Ўқишдан бўш вақтларида ишлаётган ўқувчиларнинг ўқув йили давомидаги иш вақти муддати ушбу модданинг 1-қисмида тегишли ёшдаги шахслар учун назарда тутилган иш вақти энг кўп муддатининг ярмидан ортиб кетиши мумкин эмас.

***

Маҳалла қўмиталари томонидан кимларга моддий ёрдам берилади ва унинг тартиби билан таништирсангиз.

Р.ЖАЛИЛОВА,
Қашқадарё вилояти.

«Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришга оид тадбирлар тўғрисида»ги Фармонга биноан кам даромадли оилаларга ҳар ойда бериладиган моддий ёрдам жорий қилинган.

Ушбу Фармонга асосан, кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам қўрғон, қишлоқ, овул, шаҳарларда маҳаллалар фуқаролар йиғини қарорига мувофиқ тайинланади. Моддий ёрдам пули ҳар ойда оиланинг моддий аҳволига қараб, амалдаги энг кам иш ҳақининг 1,5 баробаридан то 3 баробари миқдоригача 3 ой муддатга белгилаб тўланади.

***

Давлат томонидан янги қурилиш иморатлари тушиши муносабати билан бузилиши керак бўлган турар-жой уйлари эгаларига қандай ёрдам ва шароитлар яратиб берилади?

Б.ШАКАРОВ,
Тошкент шаҳри.

Давлат ёки жамоат эҳтиёжлари учун ер участкалари олиб қўйилиши муносабати билан фуқароларнинг шахсий мулкидаги уй-жойлари бузиладиган бўлса, мазкур фуқароларга, уларнинг оила аъзоларига, шунингдек, ана шу уйларда доимий истиқомат қилувчи бошқа шахсларга давлат ёки жамоат уй-жой фонди уйларидан белгиланган нормаларда квартира берилади. Бундан ташқари уй-жой эгаларига бузилаётган уйнинг қиймати, иморатлари ва қурилмалари қиймати тўланади ва уларнинг истаги билан мазкур уйлар, иморатлар ва қурилмалардан чиққан материаллардан фойдаланиш ҳуқуқи берилади. Фуқароларнинг хоҳишига қараб уларга квартира бериш ўрнига уй-жой қуриш ва кооперативлардан квартира олиш имкониятини яратиб берадилар. Уй-жой тўғрисидаги қонун асосларига мувофиқ квартира бериш тартиби, бузиладиган уй, иморат ва қурилмалар қийматининг миқдори ва уни тўлаш тартиби комиссия актига асосан тўланади.

Ижтимоий ҳимоя — муҳим масала

НОГИРОННИНГ КЎНГЛИ НОЗИК

Ногиронларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилиш кечиктириб бўлмайдиган муҳим масалалардан бири. Ўзбекистон ногиронлар жамиятининг 1 съезди қарорларини ногиронлар ўртасида кенг ташвиқ этиш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, реабилитация қилиш бирмунча яхшиланди. Ногиронларнинг ҳуқуқини ҳимоялаш ва ҳужжатларини мувофиқлаштириш мақсадида шаҳар ва туман жамиятларидаги кишилар кўрикдан ўтказилди. Кўрик вилоятда 19219 нафар ногирон борлиги ва уларнинг 1336 нафари ёлғиз ва ёрдамга муҳтож ногиронлар эканлигини аниқлаб берди. Ҳозирда 180 бошланғич ташкилот ҳисобидаги ногиронларнинг 2500 нафардан кўпроғи ҳам маънавий, ҳам моддий жиҳатдан кучларга яраша иш билан таъминланганлар.

Таъкидлаш жоизки, ишга масъулият билан ёндошиш, ҳамкорлик қилиш муваффақият омилидир. Биз ҳам шаҳар ва туман ҳокимликлари билан ҳамкорлик қилиб панд емадик. Аксинча шу жойлардаги ногиронларга 550 минг сўмдан кўпроқ пул ёрдам кўрсатилиб, 16 тоннадан ортиқ ун тарқатилди. 6 минг нафардан кўпроқ ногиронлар озиқ-овқат маҳсулотлари ва кийим-кечаклар билан таъминландилар. 50 нафар ногиронга ғилдиракли аравачалар берилди. Масалан, Ҳидоят Неъматов раислик қилаётган Бухоро шаҳар ногиронлар жамияти ўз ногиронларига 120 минг сўм пул ёрдами кўрсатиб, 500 килограмм ун, 200 килограмм ёғ, шакар ва 100 килограмм макарон тарқатилди. Азиз Шарипов, Истам Юсупов, Сафар Ҳасанов сингари 15 нафар ногиронга ғилдиракли аравача, 5 ногиронга қулоқ аппарати бериб, 7 нафар ногиронларнинг уйлари телефонлаштирилди. Нина Сидиқованинг уйи эса таъмирлаб берилди. Шунингдек, Ғиждувон тумани ногиронлар жамияти раиси Ҳанифа Жумаева ҳам ишга масъулият билан ёндошмоқда. У туманнинг А. Ғиждувоний, Ҳ. Олимжон, «Ҳалқобод», Ибн Сино, А. Навоий номли жамоа хўжаликлари, шаҳарнинг «Оқ олтин» ҳамда Физкультура кўчаларининг 43-ва 7-уйларида яшаётган Гулмира Бахромова, Чўлибой Сафаров, Тўлқин Неъматов, Қаюм Ёқубов, Муҳаммад Жўраев, Давлат Шамсиддинов, Ризо Ҳусенов, Норжон Сидиқова ҳамда Зумрад Шомуродова сингари ногиронларни ғилдиракли аравача билан таъминлади. Бошқа кўплаб ногиронларга ижтимоий, иқтисодий ва ҳуқуқий ёрдам кўрсатди.

Нурим Муродов раислик қилаётган Шофиркон тумани ногиронлари ҳам ҳар томонлама муҳофаза қилинмоқдалар. Тумандаги 104 ногиронга 35 минг сўмга яқин моддий ёрдам кўрсатилди. Миллий байрамимиз «Наврўз» муносабати билан 57 нафар ногиронга 17500 сўмлик ёрдам берилди. «Ғалаба» байрами муносабати билан эса Ф. Хўжаев жамоа хўжалигининг Душура қишлоқларида яшаётган 1-гуруҳ ногиронлари Абдулло Толипов билан Неккадам Бозоровга ғилдиракли аравача топширилди. Бундан ташқари, «Боғишамол» жамоа хўжалигида яшовчи Султон Шарипов, Сожида Обидова ҳамда Норин Мирзаевларнинг уйлари бепул газлаштирилди. Шуни ҳам қайд этиш керакки, вилоят ҳокимининг 267-рақамли қарори шаҳар ва туманларнинг кенгашларида муҳокама этилиб, шаҳар ва қишлоқ туманларида 2 тадан поликлиникалар базасида ногиронлар соғлиғини тиклаш бўйича кўрик ўтказилди. Бунда ногиронларнинг соғлиқлари қай даражада эканлиги, ишга яроқлилиги аниқланди. Улар гуруҳдан-гуруҳларга ўтказилиб, табобатта муҳтожлари касалхоналарга ётқизилиб, дори-дармонлар билан етарли миқдорда таъминланиб, саломатликлари тиклантирилди. Бу хайрли ишларнинг ҳаммаси ўтган ярим йилда амалга оширилди.

Афсуски, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишда камчиликларга ҳам йўл қўйилмоқда. Транспорт ходимлари ногиронларга бепул юриш учун берилган рухсатномаларни тан олмай, уларга нисбатан қўпол муомалада бўлмоқдалар. Шунингдек, дорихоналарда ногиронларга тиббиёт ходимлари томонидан ёзиб берилган рецептларга эътиборсиз қаралмоқда, дорилар ўз вақтида топиб берилмай, овора қилинмоқда, газ ва ичимлик сув нархлари ошиб борипши ҳам ногиронларга оғирлик қилаётир.

Шаҳар ва туманларда ногиронларни соғломлаштириш ҳамда реабилитация марказлари бўлиши керак. Бу ишда вилоят ижтимоий таъминот ва соғлиқни сақлаш бошқармалари кўмакдош бўлишлари зарур.

Ногиронларни соғломлаштириш, ишга жалб қилиш учун асосий масала, Марказлашган соғломлаштиришни ташкил этиш билан ишлаб чиқариш комплекс корхонаси қуришни ногиронлар талаб этмоқдалар. Бунинг учун Бухоро шаҳрида барпо этилаётган тикув ишлаб чиқариш корхонаси қурилишини тезлаштириш зарур. Корхона ишга туширилса, 150 нафар ногиронлар иш билан таъминланади..Биз республика ногиронлар жамиятидан вилоят, шаҳар ҳокимликларидан бу ишда ёрдам кўрсатишларини сўраймиз. Чунки, ногиронларнинг кўнгли нозик, улар ҳаётда ўксимасинлар.

Ж. ОЛИМОВ,
Бухоро вилоят ногиронлар жамияти раиси.

Луқма

АХБОРОТСИЗ КУНЛАР ҚАДРИ...

Мамлакатимизнинг қишлоқ туманлари почта алоқа боғланмалари фаолиятини бугунги кунда замонавий автотранспортсиз тасаввур этиш қийин. Буни тушунган Сирдарё вилоят почта алоқа хизмати бошқармаси мутасаддилари «Дамас» автомашиналари билан вилоятдаги барча шаҳар ва қишлоқлардаги тармоқларини таъминлашди. Бу энг аввало аҳолига тезкор почта хизмати кўрсатиш билан биргаликда тармоқ иқтисодиётига ҳам ижобий таъсир эта бошлади.

Афсуски, ҳамма вилоятларда ҳам аҳвол шундай деб бўлмайди. Жиззах вилоятининг Зафаробод тумани почта алоқа боғланмаси бошлиғи Абдуғаффор Ориповнинг таъкидлашича, туманга алоҳида почта хизмати машинаси ажратилмаган. Натижада Неъмат Толлиевнинг «Москвич» автомашинасини ижарага олиб фойдаланиляпти. Шу йилнинг 17-24 август кунларида икки маротаба туманга вилоят марказидан газета-журналлар олиб келинмади. Бундай ҳол тез-тез содир бўлиб тураркан. Демак, бутун туман аҳли ижарадаги автомашина бузилиб қолгудай булса, матбуот нашрлари, кундалик ахборот ва янгиликларидан маҳрум бўлишади. Газетанинг бир кунлик умри бор, дейишади. Шиддаткор давримизда ахборотга, айниқса, муҳим янгиликка ташна ўқувчиларимиз кечикиб келаётган газета журналларга эътибори нечоғлик бўлишини бир кўз олдимизга келтиргудек бўлсак, аҳволнинг қанчалар аянчли эканлигига иқрор бўламиз.

Устига устак тумандаги Тинчлик, Беруний номли хўжаликларида почта алоқа тармоқлари умуман ташкил этилмаган.

Хуллас, зафарободлик обуначилар тўрт минг нусхадаги газета-журналларини ўз вақтида олиб ўқиш имкониятидан маҳрум бўлишаяпти. Жиззах вилоят почта алоқа бошқармасидаги мутасаддилар бунга нима дейишаркин?

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири

«ОҚ ОЛТИН» КАРВОНЛАРИ

Мамлакатимиз мустақиллигининг олтинчи ёши нишонланган йилда ишлаб чиқаришнинг барча соҳасида ютуқларни кўпайтиришга бел боғлаган Наманган вилояти деҳқонлари меҳнат мусобақасини авж олдирмоқдалар. Бу йил айниқса, пахтакорлар сарфлаган куч-ғайрат мақтовга сазовор бўлмоқда. Табиат инжиқликлари мардонавор енгиб ўтилиб, катта майдонларда пахтадан мўл ҳосил яратилди. Омилкорлик билан иш юритилганлиги, барча агротехник тадбирларнинг ўз вақтида ва пухта амалга оширилганлиги, энг муҳими, «оқ олтин» етиштиришда «Андижон технологияси»нинг кенг қўлланилганлиги ҳосилнинг ҳар қачонгидан тезроқ ва сифатли пишиб етилишини таъминлади. Наманган туманида йиғим-терим биринчилар қаторида бошланди. Кўпчилик хўжаликлар ой бошлариданоқ пахта юклаган карвонларни тайёрлов ташкилотлари томон кузатдилар. Тумандаги «Пахтакор» жамоа хўжалигининг Маъмура Шокирова бошлиқ бригадасида шу муносабат билан байрам дастурхони ёзилди.

Дастурхонга бригаданинг ёрдамчи хўжалигида етиштирилган ноз-неъматлар қўйилди. Ушбу ёрдамчи хўжаликда бригада аъзолари эҳтиёжи учун зарур бўлган пиёздан тортиб карамгача, сабзидан картошка-ю қовун-тарвузгача етиштирилмоқда. Қувончлиси, ҳатто, гўшт ҳам бригаданинг ўзидан чиқяпти.

Пахта йиғим — терими оммавий бошланиб кетди, — деди хўжалик бошқарувининг раиси Маҳмуджон Қувонов. — Чунки бу йил борлиқ 666 гектар пахта майдонларимизнинг ярмидан кўпига ёки 350 гектарига чигитни янгича усулда жойлаштирган эдик. Бу эса ҳосилнинг барвақт етилишини таъминлади. Биз ёғин-сочинга қолдирмасдан бу йил учун мўлжалланган 2500 тонна ҳосилни тайёрлов идораларига етказиб беришни кўзда тутганмиз.

Вилоятда ҳозирнинг ўзидаёқ йиллик топшириқни уддалаган жамоалар ўз сўзларининг устидан чиққанликлари ҳақида хушхабар етказмоқдалар. Поп туманидаги «Ғурумсарой» жамоа хўжалигидан Иброҳим Ҳамилжонов раҳбарлигидаги бригада жамоасига вилоятда биринчи бўлиб ана шундай шараф мушарраф бўлди. Атиги ўн иш кунида йиллик режа бажарилди. Тайёрлов тармоқларига 4200 килограмм қимматбаҳо саноат хом ашёси етказиб берилди. Жамоа яна 2 тонна ҳосил тайёрлашга сўз берди.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

1997 ЙИЛ — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ

ҲУҚУҚИЙ БИЛИМДОНЛИК — ФАРОВОНЛИК ОМИЛИ

Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини белгилаш, уларни амалга ошириш ҳамда муҳофаза қилиш давримиз олдида турган юксак вазифадир.

Яқинда Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг мамлакат ҳуқуқ-тартибот идоралари, ҳуқуқшунос олимлари, оммавий ахборот воситалари билан учрашган чоғида билдирилган мулоҳазалари, йўл-йўриқлари халқимизнинг муаммоларидан бири эди.

Ҳақиқатдан ҳам халқимиз орасида ўз ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя этолмай, қонун ҳужжатларини ўқимай, орган идораларига бир неча бор «ҳақиқат» қидириб юрганлар озми?

Мамлакатимиз меҳнаткашларини ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш касаба уюшмаларининг бош вазифасидир. Биз юртимизда эркин, ҳуқуқий демократик давлат барпо этяпмиз, —деди республикамиз Президенти Ислом Каримов. Дарҳақиқат, мамлкатимизда давлат қурилиши, сиёсат, иқтисодиёт, маънавият соҳаларида амалга оширилаётган ислоҳотлар ана шу эзгу мақсадни рўёбга чиқарилишига қаратилган. Бу Олий мақсадга эришишда халқнинг тамойилларининг кишилар онгига теран сингиб боришi муҳим аҳамиятни касб этади.

— Тўғрисини айтганда корхона ва ташкилотларда кадрлар бўлими бошлиғи лавозимида ишловчи айрим мутахассислар қонунчиликни пухта билмаётганлиги яққол кўзга ташланмоқда. Баъзи жойларда кўпчилик ишчилар қонунга тўғри келмаган оддий бир сабаб билан ишдан озод қилинмоқда. Бизнинг Вилоят касаба уюшма ҳуқуқ бўлимимизга юзлаб меҳнаткашларнинг норозилик ариза ва шикоятлари келиб турибди. Оддийгина Қишлоқ хўжалик техникаларини таъмирлаш корхонасида ишловчи котиба Тиллоева Уғилой ноҳақ ишдан бўшатилганлиги учун бизга мурожаат қилганди. Текширувда шу нарса маълум бўлдики, бу аёл ўз фарзандини 2-3 ёшига тўлгунга қадар парваришлаш учун бериладиган таътил даврида уйда экан, лекин ташкилот раҳбари уни ишдан бўшатган (237-модда) умуман меҳнат қонунига зид иш кўрсатилган. Наҳотки болали аёлни сарсон қилиб, қонунни поймол қилсалар?!

Жарқўрғон тумани «Сурхон» совхози 3-бўлимида истиқомат қилувчи Дўстов Норбой ишдан ноҳақ бўшатилганлиги ҳақида шикоят аризаси билан мурожаат этганида шу нарса маълум бўлдики, «Сурхон» хўжалигининг 3-бўлимида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш мақсадида кичик звенолар бирлаштирилиб, деҳқон-фермер хўжалиги аъзолари сифатида ишга қабул қилинган. Н. Дўстов фермер хўжалигида ишлашдан бош тортган ва меҳнат интизомини бузганлиги учун жамоа хўжалигининг 1226-II-сонли буйруғи билан Республика меҳнат қонунлари мажмуининг 41-моддаси 4-банди ва 44-моддаси талабларига мувофиқ ишдан бўшатилган.

Н. Дўстовга барча далиллар тўлиқ текширилганлиги маълум қилиниб, аризасига жавоб берилди.

Бундан ташқари, оғзаки ва ёзма равишда тушаётган бошқа ариза ва шикоятларга ҳам тегишли жавоблар берилмоқда.

Давлатимиз ижтимоий соҳада фуқаролар фуқароларнинг меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, ишсизликдан ҳимояланиш, дам олиш, билим олиш, тиббий хизматдан фойдаланиш; қариганда, меҳнат лаёқатини йўқотганда ва бошқа ҳолатларда ижтимоий таъминот олиш каби конституциявий ҳуқуқларини мустаҳкамлаган. Буни амалда қўллаш ҳар бир мутасадди раҳбарларнинг бурчидир. Жамиятимиздаги ҳар бир фуқаронинг сиёсий билимдонлиги эса турмуш фаровонлигининг омилидир.

Зулфия КАТТАЕВА

Аҳволинг қалай, фермер?

ЭРКИНЛИКНИНГ ЭПКИНИГА ЗОР

Ш.Рашидов туманидаги «Бахмал» деҳқон-фермер хўжалигида ғалла ишлаб чиқариш ва уни давлатга сотиш йиллик режаси барбод бўлди. Мавжуд 535 гектар суғориладиган майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 33,5 ўрнига 18,7 центнердан ҳосил олинди. Давлатга ғалла топшириш режаси 56 фоизда қолиб кетди. Мазкур хўжаликда ўтган 1996 йил ҳам ғаллачиликда деярли шундай бўлиб, ишлаб чиқариш режаси 1875 тонна ўрнига 1067 тоннани ташкил этди. Асосий тармоқ-пахтачиликда ҳам ўтган йили йиллик режа бажарилмади.

Хўш, аҳвол нега шундай бўлмоқда? Мутахассисларнинг фикрича, ушбу хўжаликнинг экин майдонлари тумандаги энг яхши ва унумдор ерлар сирасига киради. Демак, ҳамма гап мавжуд имкониятларни ишга солиб, ерлардан самарали фойдаланишда қолган. Буни хўжаликдаги мустақил деҳқон-фермер хўжаликлари мисолида аниқ кўриш мумкин.

Яхшилик Бектемиров бошлиқ «Олтин бошоқ» мустақил деҳқон-фермер хўжалиги ўтган йили мавжуд 10 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 25 ўрнига 26 центнердан ҳосил йиғиштириб олди. Ваҳоланки, ери ерига туташ, «Бахмал» деҳқон-фермер хўжалигига қарашли Ҳақберди Абсаломов, Муса Мирзаев бошлиқ бригадаларда пахта ҳосилдорлиги гектаридан 5-6 центнерданга аранг ўтказилди. «Олтин бошоқ» мустақил деҳқон-фермер хўжалиги 266 минг сўмлик пахта сотиб, 60 минг сўм соф даромад олди ёки рентабеллик даражаси 33 фоизга етди. Хўжалик йил якуни бўйича 600 кг пахта ёғи, уч тонна кунжара, 25 тонна шелухани натура ҳолида олди. Демак, «Олтин бошоқ» меҳнат жамоасида ерга, мулкка бўлган эгалик ҳисси, энг муҳими-моддий манфаатдорлик ортди. Шунингдек, бошқа мустақил деҳқон-фермер хўжаликларида ҳам меҳнат муваффақиятларига эришилди.

Жорий йил бошида хўжалик ҳудудидаги мустақил деҳқон-фермер жамоаларида иккиланишлар юзага келди. Яъни барча мустақил фермерларнинг банкдаги алоҳида ҳисоб счётлари ёпиладиган, улар субсчётга айлантирилиб, муҳрлари олиб қўйиладиган бўлди. Режа-топшириқлар йил сайин бажарилмасдан келаётган, иқтисоди ночорлашиб қолган «Бахмал» деҳқон-фермер хўжалиги ўз ихтиёрига ўтказилган мустақил деҳқон-фермер хўжаликларини наҳангсифат «ютиб» юбориши аниқ эди. Шундай бўлди ҳам.

Ҳудуддаги жами 9 та мустақил деҳқон-фермерларнинг 8 таси «Бахмал» деҳқон-фермер хўжалиги билан дон етиштириш бўйича контрактация шартномаси тузди. Шартнома шартларига ҳар икки томон ҳам етарлича риоя қилмади.

Мустақил деҳқон-фермер хўжаликлари раҳбарларининг таъкидлашларича, ўтган йилнинг кузида ерни ғалла экишга тайёрлаш ва экишда «Бахмал» деҳқон-фермер хўжалиги ўз вақтида техника етказиб беролмади. Оқибатда экиш муддати кечикди. Ғаллани парваришлашда ўз кучи етмаганлиги туфайли агротехник тадбирлар вақтида бажарилмади. Устигаустак май ойидаги табиий офатлар жала ва дўл, гармсел ғалла бошоқларини ҳали пишиб улгурмасидан қовжиратиб кетди. Табиий офат келтирган зарарни қоплаш борасида суғурта идораларининг ёрдами ҳам деярли сезилмади. Бу қандай бедодликки, мустақил деб аталган деҳқон-фермер хўжаликлари раҳбарларини ғалла ўрими даврида пайкалга йўлатишмади ҳам. «Уроқда йўқ, машоқда йўқ, хирмонда ҳозир» деганлари шу бўлса керак-да. Бунинг оқибатида ҳисоб-китоблар икки хил бўлиб қолаяпти. Масалан, Рустамжон Абдувоҳидов бошлиқ мустақил «Ғайрат» деҳқон-фермер хўжалиги Узоқов номли дон қабул қилиш пункти билан шу йил 18 январда тузган контрактация шартномасида кўрсатилишича, 9 тонна 700 килограмм дон топшириш керак. Р.Абдувоҳидовнинг кўрсатма беришича, кондицион вазнда 14 тонна дон топширган. «Бахмал» деҳқон-фермер хўжалиги бош иқтисодчиси Абдурашид Усаровнинг бизга шу куни, яъни 22 июлда берган маълумотига қараганда, «Ғайрат» деҳқон-фермер хўжалиги дон топшириш йиллик режасини 38,5 фоизга бажарибди. Қайси бирига ишониш керак? Биз эса кўпроқ хўжалик бош иқтисодчиси сингари «иссиқ ўрин» эгаларининг мустақил деҳқон-фермер хўжаликлари «нонини туя» қилиб келишларига ишондик.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, «Бахмал» деҳқон-фермер хўжалигида пахтачиликка ҳам эътиборни яхши деб бўлмайди. Мавжуд 930 гектар ердаги ғўзаларнинг 420 гектари саратонда ҳам бирор марта суғорилмади. Айни саратон маҳалида хўжалик талаб этадиган 800-900 кубометр ўрнига 200 кубометр сув олганлиги ачинарлидир. Тўғри, хўжалик раҳбарлар туман, вилоятдаги мутасаддиларга бу ҳақда бир неча бор мурожаат қилишса-да, ҳеч бир натижага эриша олмади. Мазкур хўжаликка Жанубий мирзачўл каналининг 17-шахобчаси хизмат қилади. Бу шахобча қўшни «Пахтаобод» деҳқон-фермер хўжалиги экин майдонларини кесиб ўтган. Канал шахобчаси бўйлаб юрар экансиз, жуда катта майдонлардаги шолипояларга дуч келасиз. Уларнинг аксарияти «нафс балоси» учун режасиз экилган. Кеча-ю кундуз шолипояларга сув ташлаб қўйилган. «Отанг мироб бўлса ҳам қулоқ бошидан ер ол» деганлари балки шудир. Бизга айтишларича, «Бахмал» хўжалиги ўтган йили сувнинг етишмаслиги оқибатида 4 миллион сўмлик зарар кўрган. Ахир кундалик ҳаётимизнинг ҳар бир жабҳасига «шартнома» тушунчаси тобора чуқурроқ кириб бориб, мустаҳкам ўрин олаётган бир пайтда ҳар икки томоннинг ўзаро келишуви асосида тузилган шартноманинг ишламаётгани хўжаликларга нечоғлик оғир иқтисодий зарба бўлиб тушиши муқаррарлигини Ш.Рашидов туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси раҳбарлари қачон англаб етишаркин?

Биз «Бахмал» хўжалигида кўпгина учрашув ва суҳбатлардан англадикки, мустақил деҳқон-фермер хўжаликлари сафи янада кенгаймоғи керак. Уларни турли дўқ-пўписалар билан чўчитмаслик, аксинча, ҳамкор ва мададкор бўлиш даркор. Ахир биргина «Бахмал» хўжалигидаги мустақил фермерлар шуни исботладиларки, ерни ҳақиқий эгасига, яъни деҳқонга, шунчаки деҳқонга эмас, ҳақ-ҳуқуқини биладиган, ўзи ва бошқаларни қонуний ҳимоя эта оладиган кишиларга топшириш керак. Бундай инсонлар мазкур хўжаликда ҳам истаганча топилади. Бундан деҳқон ҳам, давлат ҳам бирдек манфаат топиши тайин.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири

Қўқон шохбекати биноси даставвал 1894 йилда қурилган эди. Гарчанд кейинги йилларда унга жузъий ўзгартиришлар киритилган бўлсада, лекин бино шу кун талабларига тўлиқ жавоб бермас, йўловчилар учун зарур шарт-шароит ва қулайликларга эга эмас эди. Ушбу муносабат билан бир йил муддат ичида янги шохбекат биноси қурилиб фойдаланишга топширилиши жуда катта меҳнат самараси бўлди. Бу ўринда «Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик жамиятининг Фарғона бўлимига қарашли иншоот қурилиши бўлими, «Локомотив», «Вагон» ҳамда йўл таъминоти хўжаликлари ва Одилжон Ҳасанов етакчилик қилаётган қурилиш-монтаж поезди жамоасининг фидокорона меҳнатлари мақтовга сазовордир. Қисқа муддат ичида 150 миллион сўмликдан ортиқ қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Янги шохбекат шарқона усулда қурилган бўлиб яратилган шарт шароитлар, техник жиҳатдан жиҳозланиши билан ҳозирги кун талабларига тўлиқ жавоб беради. Вилоятимизда мустақиллик байрами арафасида 100 дан ортиқ иншоотлар фойдаланишга топширилган бўлса, ушбу шоҳбекат уларнинг ўртасида ўз салоҳияти билан алоҳида ажралиб турипти.

Суратда: «Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик жамиятининг раиси М. Эрметов ва Қўқон шохбекатининг очилиш маросими.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ
олган суратлар.

ҚИШЛОҚЛАР ОБОД, МАФТУНКОР БЎЛАДИ

Мафтункор кошоналар, жозибадор маданий-маиший хизмат уйлари нега фақат шаҳарлар ҳуснига зеб бериши керак? Юртбошимиз Мустақиллигимизнинг илк йиллариданоқ қишлоқ инфраструктурасига катта эътибор кўрсатди. Айниқса, саноатни қишлоққа кўчириш, маиший хизмат, кичик ва қўшма корхоналар фаолиятини жонлантириб, қишлоқ аҳлининг бир қисмини иш билан таъминлаш энг долзарб вазифа қилиб белгиланди. Хўш, бу муҳим тадбир Сирдарёда қандай амалга оширилаётир? Қишлоқларга файз-барака кирдими?

Мирзачўл қишлоқлари иқлими, жуғрофий тузилиши билан ажралиб туради. Шу боис уларнинг турмуш тарзини ўзига хослик бор. Вилоятда 115 та хўжаликлар марказлари жойлашган йирик қишлоқлар мавжуд. Бугунги кунда ана шу қишлоқларда 670 дан ошиқ кичик саноат корхоналари, ҳунармандчилик устахоналари ишга туширилган. Мингга яқин турли хил пуллик хизмат шаҳобчалари, савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари фаолият кўрсатмоқда. Шу йилнинг ўтган даврида эса 150 дан ортиқ савдо дўконлари, ошхона ва чойхоналар фойдаланишга топширилди. Бу йил қишлоқ ва посёлкаларда 14 та миллий турдаги деҳқон бозори қуриш режалаштирилганди. Айни пайттача ҳар бирида олтитадан маиший хизмат шаҳобчаси мавжуд бўлган 5 та бозор ишга тушди. Республикамизда фаолият кўрсатаётган 40 дан ортиқ корхона ва фирмаларнинг дўконлари мирзачўлликларга намунали хизмат кўрсатишни бошлаб юбордилар. Боёвут туманида 300 ишчи ўринли ип йигирув, кийим тикиш, гилам тўқиш корхона ва цехлари, Ш. Рашидов туманида 2 та консерва, 4 та тикувчилик, 1 та қандолатчилик, Сайхунобод туманида бир кеча-кундузда 5 тонна шакар ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган завод, сутни қайта ишлаш, кийим тикиш ва 6 та тегирмоннинг ишга туширилиши ҳам ислоҳотлар самарасидир. Айни пайтда қишлоқ аҳолисига 69 турдаги хизмат кўрсатилмоқда. Бу эса хизмат турларининг ўтган йилдагига нисбатан 12 хилга кўпайганлигидан далолатдир.

Қишлоқда яшаш учун барча шарт-шароитларни яратиш, ёшларнинг ўз гўшаларини ташлаб шаҳарга интилишига чек қўйиш вилоят ҳокимлиги диққат марказида турибди. Кейинги йилларда ёшларнинг спортга бўлган интилишлари инобатга олинган ҳолда янги-янги футбол майдонлари, теннис кордлари қурилиб фойдаланишга топширилди, шунингдек, инсон манфаатлари йилида вилоят аҳолиси учун 203 минг квадрат метрдан зиёд уй-жой қурилиши режалаштирилган. Ўтган олти ойда 65114 квадрат метр уй-жой қурилиб фойдаланишга топширилди. Шунингдек, шу йилнинг ўтган даврида 80,9 километр газ, 1 километр тоза ичимлик суви тармоқлари ишга туширилди. Вилоят аҳолисининг катта қисмини тоза ичимлик суви билан таъминлаш назарда тутилган Деҳқонобод ер ости сув ҳавзалари қурилишининг биринчи ва иккинчи навбати жадал давом эттирилаётир. 1997-98 ўқув йилида вилоятдаги биринчи синфга келадиган 17863 болаларни бепул ўқув қуроллари билан ва кам таъминланган оилаларнинг 39966 нафар бошланғич синфда ўқувчи фарзандларини эса бепул қишки кийим билан таъминлаш чора-тадбирлари кўрилаяпти.

Бозор иқтисоди шароити қишлоқлар ўртасида ҳам рақобатни шакллантирди. Энг қувончлиси, элим, юртим деб ёниб яшаётган кишилар интилиши туфайли кўпгина қишлоқлар шаҳардан қолишмайди. Айниқса тадбиркор, ишбилармон кишилар раҳбарлик қилаётган хўжаликларда турмуш тарзи кескин ўзгариб бораяпти. Оддий бир мисол. 1992 йилда Боёвут туманида атоқли давлат арбоби Шароф Рашидов номли жамоа хўжалиги ташкил этилганди. Ҳамқишлоқлари иқтисодчи Юсуф Сарибоевни раис этиб сайлашди. Вазмин ва етти ўлчаб бир кесишга одатланган Юсуф ака энг аввало ишни хўжалик иқтисодини юксалтиришдан бошлади. Дастлабки йиллардаги хатолар, ишлаб чиқаришдаги нуқсонлар аччиқ сабоқ берди. Кўпчилик энди хўжалик қаддини тиклаб олмайди-ёв, деган фикрга бориб қолганди. Чунки вилоятдаги кўплаб хўжаликлар аллақачон молиявий таназзулга юз тутганди, аммо Ю. Сарибоев тушкунликка тушгани йўқ. У бутун тажрибасини, маҳоратини ишга солди. Ҳисоб-китобга пухта эмасми, сарфланаётган ҳар бир тийинни ўз ўрнига ишлатди. Одамлар қалбига йўл топа олди. Оқибатда қолоқлик чекинди. Кейинги уч йилдан буён ишлаб чиқаришнинг барча турлари бўйича режалар ошириб уддаланди. Ўтган йили хўжалик қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришдан 39 миллион сўм, шу жумладан дончиликдан 6 миллион, пахтачиликдан эса 18 миллион сўм даромад олди. Бу йилги натижалар ҳам чакки эмас. Пилла, ғалла топшириш режаси бажарилди. Ғалланинг ўзидан 8 миллион 900 минг сўм даромад олинди. Даромадга қараб буромад, деганларидек, хўжалик қишлоқларининг асосий қисми газлаштирилган. Қатор маданий-маиший, савдо хизмати кўрсатиш дўконлари, ўрта мактабнинг янги биноси, бир неча тегирмон ишга туширилди. Йил бошидан буён 6,5 миллион сўмлик қишлоқ врачлик амбулаторияси қурилди.

— Ҳамқишлоқларимиз аҳолиси яхши яшаши учун тинмай ҳаракат қилаяпмиз, — дейди Юсуф Сарибоев. — Биз топган маблағларимизнинг асосий қисмини қишлоқ ободончилиги йўлида сарфлашни режалаштирганмиз. Эндиликда пуллик хизмат шахобчаларини янада кўпайтириш ниятимиз бор. Бу эса даромад келтириш билан бирга қўшимча ишчи ўринлари яратиш имконини берди. Қишлоқларимизда яшаётган 2 минг нафар аҳолининг катта қисми иш жойларини даладан кичик саноат шахобчаларига кўчиришни ўз олдимизга бош вазифа қилиб олганмиз. Бу ниятларимизни амалга ошириш имконияти тобора кўпайиб бормоқда.

Сайхунобод туманида ҳам қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Бундан уч йил муқаддам «Сайхунсут» номи билан иш бошлаган корхона ютуқлари дилни қувонтиради. Корхона кенг маҳсулот турлари ишлаб чиқаришни изга солди. Хитойлик ишбилармонлар билан ҳамкорлик қилаётган «Пахтакор» масъулияти чекланган қўшма жамият 6 гектарлик иссиқхонани ишга туширди. Дастлабки натижалар чакки эмас. Эртаги помидорнинг дастлабки ҳосили 8 миллион сўм соф даромад келтирди. Ўзбекистон — Эрон «Сайхунпай» қўшма корхонаси савдо тармоқларига ўзларининг илк маҳсулоти томат пастаси ва кепчуг етказиб бера бошлади. Туманда ишлаб чиқариш ва пуллик хизмат турлари ошиши ижтимоий инфраструктурани яратиш имкониятларини бермоқда.

Вилоятдаги иқтисодий юксалишларни тилга олиш мароқли, албатта. Аммо айрим ҳудудларда қишлоқ аҳлининг ўсиб келаётган талабларини қондириш борасида етарлича иш олиб борилаяпти, деб бўлмайди. Баъзи раҳбарлар турли хил табиий қийинчиликлар-у, ер нобоплигини ниқоб қилиб ўз мансаб курсиларини сақлаб қолишга интилишмоқда. Бундай манзарани Мирзаобод туманида учратиш мумкин. 40 мингдан ошиқ аҳоли истиқомат қилувчи туманда атиги 1 та ҳаммом фаолият кўрсатаётганлиги ёки бирорта ҳам ойнаи жаҳон тузатадиган устахона йўқлиги кишини ранжитади. Бундай манзарани Меҳнатобод, Ш. Рашидов туманларидаги айрим хўжаликларда ҳам учратиш мумкин. Афсусланарлиги кўпгина қишлоқларда хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган ёки шолча-гилам тўқийдиган кичик саноат корхоналарининг кўпайишига эътибор суст. Аксарият ҳолларда мазкур туманларда тижорат дўконлари очилишига рағбат кўрсатиб келинмоқда. Президентимизнинг куйиниб таъкидлаганидек, баъзи туман ва хўжаликларга туб ислоҳотларнинг кириб келиши, қишлоқни саноатлаштириш оғир кечмоқда. Лекин шунга қарамай вилоятда қишлоқни ислоҳ қилиш кенг қамров олди. Айрим туман ва хўжалик раҳбари минг баҳона изламасин тараққиётимиз ёруғ ва самарадор йўлга тушиб олди.

Нурилла ШАМСИЕВ.
«Ишонч» мухбири.

ТУХУМ ҚЎЯДИГАН ИДИШ

ёки флейка ишлаб чиқарилаяпти

Флейка тухум қўядиган идиш ҳамдўстлик мамлакатларидан олиб келинар эди. Кейинги иқтисодий шароит уни четдан олиб келишни чеклаб қўйди.

Ғаллаороллик паррандачилар тухумдан флейкага бўлган эҳтиёжни қондириш йўлларини қидиришди ва ниҳоят топишди.

Флейка ишлаб чиқарадиган Голландия технологиясига ўхшаш асбоб-ускуналар қўлда, темир-ускуналар асосида яратилди. Мактаблардан йиғиб келинган қоғоз макулатуралар қозонда қайнатилади. Суюлган атала қоғозга керакли аралашмалар қўшилади. Атала «масаллиқ» компрессорлар билан тортиб олиниб сим қолипларга қуюлади. 35 та тухум қўядиган идишни ясашга ишлатиладиган ҳамма асбоб-ускуналарни бош муҳандис ўзи яратди.

Ғаллаорол паррандачилик ҳиссадорлик жамияти жамоаси шу кунгача флейка тухумдон, сотишдан 300 минг сўм даромад қилди.

ЖИЗЗАХ ГИЛАМЛАРИ

Жиззах шаҳридаги Ўзбекистон—Туркия ҳамкорлигида ташкил этилган «ЎзЖизАнтеп-лтд» фирмаси ишга тушди. Унда Бельгия моделига оид гиламлар ишлаб чиқилаяпти. Жиззах гиламларига Тошкент, Самарқанд, Гулистон бозорларида талаб катта.

Туркиянинг тўқимачилар шаҳри бўлмиш Антепда яшовчи Сефил Зейни ва Жиззахлик Мўминжон Мансуров оилаларининг оддий борди-келдиси, ўзаро ҳамкорлиги биз тилга олаётган корхонанинг дунёга келишига асос бўлди. Дастлаб фирма директори Мўминжон Мансуров Туркиянинг «Окянус» фирмаси билан шартнома тузгач, Жиззахдаги «Ширин» фирмасига қарашли бинони сотиб олди, уни таъмирлаб, туркиялик усталар билан ҳамкорликда 7 та гилам тўқиш линияларини ўрнатди. Бугунги кунда корхонада 60 киши меҳнат қилмоқда. Улар дастлабки ҳафтада 1500 квадрат метр гилам ишлаб чиқарди ва бу ҳажм аста-секин яна кўпая бошлади. Тўқиш линияларини Туркиядан олиб келиб ўрнатган туркиялик мутахассислар жиззахлик ҳамкасбларига шу ускуналарнинг ишлашини ҳам ўргатиб турибди. Бельгия моделидаги гиламларни тўқишда гиламчи Дилбар Маткаримова, Холида Сатторова, уста Иброҳим Дамирлар алоҳида жонбозлик кўрсатишяпти.

Гилам тўқиш линияларида асосан икки хил ўлчамда — 2х3 метрли ҳамда 2,5х3,5 метрли маҳсулотлар тайёрланмоқда.

Ҳозирча зарур хом ашё Туркиядан келтирилмоқда. Кейинчалик хомашё Жиззахнинг ўзида тайёрланиши кўзда тутилмоқда. Корхона маъмурияти ип-йигирув цехини ҳам ишга туширишни режалаштириб қўйди.

Шу кунгача «ЎзЖиз Антеп» фирмаси буюртма асосида 10 минг квадрат метр ҳажмида Бельгия моделидаги гиламларни ишлаб чиқарди ва бозорларда сотди.

Алибой ЭРГАШЕВ

Қурилиш жабҳаларида

ЙЎЛЛАР РАВОН, ДИЛЛАР ЧАРОҒОН

«Умрнинг ярмиси йўлларда ўтди». Шоирнинг бу таъбири бежиз эмас. Илло, аслида йўл нафақат иқтисодиёт тараққиётида, балки ҳар бир инсон ҳаётида муҳим ўрин тутади. Йўлларнинг равонлиги, ободлиги дилимизга хуш кайфият, ишимизга ривож бағишлайди. Шунинг учун ҳам Иштихон туманида йўллар қуриш, таъмирлаш, ободончилик ишларига алоҳида эътибор берилмоқда. Бу вазифани туман автомобиль йўллари бошқармаси муваффақиятли уддалаб келаяпти.

Туман йўл бошқармаси зиммасига салкам уч юз километр автомобил йўлларига хизмат кўрсатиш вазифаси юклатилган. Бунинг 86 километри республика аҳамиятига, 72 километри вилоят аҳамиятига эга йўллар, қолгани туманнинг ички йўлларидир. 1996 йилда ана шу йўлларда 6169 минг сўмлик қурилиш-монтаж ва таъмирлаш ишлари бажарилди. Шу жумладан 25 км йўл бошқарманинг ўз маблағлари ҳисобидан таъмирланди. Бундан ташқари ўтган йили қарийб бир миллион сўмлик пудрат ишлари бажарилди. Яъни тумандаги «Иттифоқ», «Меҳнат-роҳат», А.Йўлдошев номли жамоа хўжаликларининг ички йўллари асфальтланди. М.Маҳмудов номли жамоа хўжалигида, Иштихон — Дамхўжа йўлида иккита автопавильон қурилди. Зарафшон тракти- (катта йўли)нинг Иштихон тумани Шайхлар қишлоғидан ўтадиган 2 километрлик қисмида пиёдалар йўлаги барпо қилинди. Бу билан ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга муайян ҳисса қўшилди. 1997 йилнинг биринчи ярмида эса 4611 минг сўмлик йўл таъмирлаш ишлари бажарилди.

— Буларнинг ҳеч бири ўз-ўзидан бўлгани йўқ, — дейди Иштихон тумани автомобиль йўллари бошқармаси бошлиғи Жаҳон Бердиёров, — ўтган йили республика «Узавтойўл» концерни ёрдами билан туманда асфальт заводи қурилиб, сентябрь ойида ишга туширилди. Завод бир кунда 100 тонна маҳсулот тайёрлаб бериш имкониятига эга. Ишлаб чиқарилаётган битум асосан туман ҳудудидаги йўлларни таъмирлашга сарфланаяпти. Бундан ташқари, ўтган йили Амир Темур юбилейига тайёргарлик даврида Самарқанд шаҳрига 900 тонна битум етказиб берилди. Айни вақтда Челак, Пайариқ, Ғузалкент туманларидан буюртма олганмиз.

Биз бошқармада бўлганимизда ишчилар фикри билан ҳам қизиқдик. Жамоанинг кўпгина аъзолари билан, хусусан, ишчилардан Я.Раимов, М.Дусанов, С.Бобонов, С.Муҳаммадиев ва бошқалар билан суҳбатлашдик. Уларнинг барчаси Ж.Бердиёров раҳбар бўлиб келгандан сўнг, меҳнат ва дам олиш шароитларини яхшилашга алоҳида эътибор берилаётганини таъкидлашди. Жумладан, ўтган йиллар мобайнида 3 та экскаватор, 3 та скрепер, 2 та грейдер, 15 та трактор, 5 та автомашина ва бошқа техникалар янгидан олинган. Бошқарманинг ўзида дам олиш хонаси, ошхона, ҳаммом ва сауна ишга туширилган. Ёрдамчи хўжаликка асос солинган.

— Асосий вазифамиз, — дейди Ж.Бердиёров, — ишчиларга меҳнат ҳақини вақтида тўлаш ва ҳар доим уларнинг кайфияти яхши бўлишига эришишдир. Бошқа ишларнинг муваффақияти ана шундан бошланади. Муҳими, юртимиз йўлларининг равонлиги, элимиз дилининг чароғонлигидир. Зеро, халқимизнинг сафарга чиққан кишига равон ва оқ йўл тилашининг замирида олам-жаҳон маъно бор.

Р.ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

Ижодга бағишланган умр

ҚАЛАМ ЗАҲМАТИ

Уни ҳазиллашиб, «Ғафур Ғулом тадқиқотчиси Ғулом Ғафур» деб таърифлаймиз. Чиндан ҳам етмишинчи йилларда «Ғафур Ғуломнинг публицистик фаолияти» мавзуида номзодлик рисоласи хатм қилган, тадқиқоти мағизини бир қанча мақола, «Тақдирни қўл билан ятатур одам», «Камалакда нур кўп, жило кўп» китобларига жо этган эди. Ғулом Ғафур шу кунга қадар 16 китоб нашр этди, радиодаги мақола, суҳбат, эшиттиришларининг, телевидениеда кўрсатувларининг эса... саноғи йўқ. Олтмиш бешинчи йили ТошДУ журналистика бўлимига ҳужжатлари билан бирга эълон қилинган мақолаларидан олтмиштасини қўшиб топширганда университет ректори, академик Обид Содиқов «ҳали кўрасиз, бу боладан катта журналист чиқади» дея башорат қилган эди.

Ростдан ҳам шундай бўлди. Лекин ундан нафақат катта журналист, катта олим, тадқиқотчи ҳам чиқди. Аввалом бор, Ғулом Ғафур мутахассис, мақоланавис сифатида ўта сермаҳсул. Наинки шунча китоб, беҳисоб мақолаю суҳбатлар, қолаверса ҳар бир сўз, жумла, сарлавҳа қалб қўри, кўз нури, юрак қийноғи, ақл қайроғи маҳсули эканлигини назарда тутсак, буни бошдан ўтказган билади, ўтказмаган лоақал ҳис қилади. Унинг сермаҳсуллиги - меҳнатсеварлиги, кунни тунга улаб заҳмат чекишлари, кўз нурини тўкишлари, соғлиғига путур етишлари (афсуски, шундай) эвазига. Яна, сермаҳсуллиги - серфикрлиги, савиясининг кенглиги, билими, тафаккурининг теранлиги, кўп ва хўп ўқиганлиги, матбуот, адабиёт тарих, сиёсат янгиликларидан мунтазам хабардор бўлиб туриши, ақлга, қаламга дам бермаслиги самараси. Узоқ йиллар мобайнида матбуот, радио, телевидениеда ҳамкорлик қилиб келаётганлиги, анча-мунча юрт кезганлиги, Тошкент Давлат маданият институти, Иқтисодиёт Давлат университетида ишлаганлиги, кейинги йилларда ТошДУ журналистика факультетида мударрислик, мураббийлик билан машғуллиги, самимийлиги, оқибатлилиги туфайли кўп одамни танийди, уни ҳам кўпчилик биладики, бу журналист учун муҳим сифат.

Кўп нарса билишини билдирмай юриш фазилатига эга, вақтини, соғлиғини аяйди, мажлисларда сўзамоллик қилиш, ўзини фаол кўрсатиш пайида бўлмайди, тортишиш, даҳанаки жангу жадалларни тан олмайди, беҳуда курашишга кетадиган вақтини бирор нарса ёзишга сарф қилади, қитмир, нияти бузуқ одамларни Аллоҳнинг ўзи жазолашига қаттиқ имон келтиради, унинг зўрлиги, билимдонлиги, қалами ўткирлигини мулоқотда бўлган, ёзган, тайёрлаган нарсасини ўқиган одам билади.

Ғулом Ғафурнинг ҳавас қилса арзигулик фазилатларидан бири - кўҳна, бой тарихимиздан чуқур хабардорлиги, илоҳий ва дунёвий билимларни бирдек яхши билишидир. «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг икки сонида босилган «Мовароуннаҳр жавоҳири» номли мароқли, далил, маълумотларга бой мақоласи ўз вақтида Марказий Осиё мусулмонлари диний назоратининг биринчи соврини, пул мукофотига, бу йил Наврўз тарихи ҳақидаги туркум мақолалари журналистлар уюшмасининг иккинчи ўрин ва пул мукофотига сазовор бўлди. «Яккабоғ тумани» (И.Шоймардонов, Ж.Тўхлиевлар билан ҳамкорликда ёзган) китобининг асосий қисмини тарихий маълумотлар, Амир Темур ҳаёти, фаолияти билан боғлиқ воқеа, ривоятлар эгаллайди.

80-йилларнинг иккинчи ярми, ошкоралик, турфа фикрлиликка туйнук очилган, юрт, миллатлар шаъни, тил, дин, эътиқод, қадриятлар учун чинакам кураш бошланган кезлар Ғулом Ғафур ижодида айни гуллаган палла бўлди: матбуотда йирик, салмоқли мақолалари босилди, эфирдан мароқли, муаммоли мақолалари эшиттиришлари янграй бошлади, устма-уст бир нечта китоби чиқди. «Қалбим чечаклари сўлганми?» мақоласида («Ёш ленинчи», 1990, 22 март) жумладан, шундай ёзганди: «Айни дамдаги ёлғон ва аччиқ ҳақиқат шуки, табиат экологик ҳалокатга йўлиққанидек, ер кимёвий заҳарлардан зўриққанидек, иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маънавий машмашалардан минг йиллар мобайнида ардоқлаб келинган қадриятлар - қалбимиз булоқлари кўзини қора балчиқ қоплади, маънавий ўзлигимизни йўқотдик. Қилиб қўйган хатоларимиздан минг бор афсусдамиз! Йиғлай десак, йиғлаб бўлмайди - кўзларда нам йўқ! Кулай десак, кулолмаймиз - лабда табассум йўқ!»

Буюк неъмат- Мустақиллик Ғулом Ғафур илҳомини жўштириб юборди. Ватан, миллат, истиқлол, истиқбол, маънавият мавзуларида кўп нарса ёзди. «Фарзандлар олдидаги қарз», «Бола-энг порлоқ қуёш» каби жамоатчиликка манзур тушган мақолаларида келажагимиз эгалари - ёш авлодни жисман ва руҳан соғлом қилиб ўстириш, «қалбига Виждон, Эътиқод, Адолат, Яхшилик, Ҳалоллик, Сахийлик, Меҳр-муҳаббат, Раҳм-шафқат, Ишонч, Бурч, Эзгулик, Гўзаллик каби туйғуларни қўрғошиндай қуйиш» ҳақида тўлқинланиб, куйиниб, койиниб ёзди, таъсирли мисоллар келтирди.

Ғулом Ғафур тийнатининг яна бир жозибадор жиҳати - устозларга бўшашмас садоқати, талаба, шогирдларга меҳр-муҳаббати. Биринчи устози — отаси. Очилхон Ғафуров тақводор, ҳифзиллисон киши бўлиб, Аҳмад Яссавий, Суфи Оллоёр, Машраб, Ҳофиз шеърларини ёддан ўқир, фронтда қуролдош дўстларию қишлоқда кекса-ёш унинг ғазалхонлигига ишқибоз экан. Кўҳна тарихга, қадриятларга ихлос-эътиқод раҳматли отасидан юққан. Ўрта мактаб ўқитувчиси Тўхли Мирзаев, журналист-шоир Абдуолим Каримовларни ижодга рағбат пайдо қилганини, университетдаги устозлари-профессорлар Туғон Эрназаров, Очил Тоғаевларни, кекса журналистлар Зиёд Есенбоев, Исохон Хўжаевни, нуктадон муҳаррир Ваҳоб Рўзиматов, йирик олим Ғайбулла ас-Саломни мамнун эслайди. Ўзи ҳам талабалар битикларини эринмай кўриб, таҳрир қилиб беради, яхши машқларини мақтайди, нуқсонларини биргалашиб тузатади, бамисоли мусиқа муаллими ўзи чалиб, спорт тренери ўзи кўрсатиб бергандек.

— Маккаю Мукаррама, Мадинаю Муннаварада бўлганимда, Каъбатуллони тавоф айлаганимда Аллоҳдан бир нарсани — юртимизга тинчлик, миллатимизга равнақ, ёшу қари барчага саломатлик тиладим. Ватан деганда ҳаяжондан қалқиб кетувчи, кўзлари намланувчи ватандошларни учратдим, — ҳикоя қилди ҳамкасбимиз. — Яқинда Яккабоғга, Жавоғи қишлоғига янги масжид очилишига таклиф этишди. Кўп халқ йиғилди, ош тортилди, хатми қуръон ўқилди. Масжид хорижда яшовчи ватандошимиз Саид Убайдулла хўжа маблағига, ҳамқишлоқлар кўмагида қурилибди. 104 ёшида Қобулда вафот этган падари бузруквори Саидаҳмад қори: «Ўғлим, вақти келиб она юртимиз ҳур, озод бўлғуси, кўнглим сезиб турибди. Ўшанда киндик қоним тўкилган жойга бир масжид қурсангиз», — деб васият қилган экан. Падарингизнинг ё ўзингизнинг номингизда бўлсин, дея таклиф қилишса, унамабди, «Муҳаммадия Жомеъ масжиди» бўлсин, дебди.

Ёзувчи, журналист, мударрис Ғулом Ғафур элига баҳоли қудрат фойда келтириб, савоб ишлар қилиб, бола-чақасига бош бўлиб, қалам суриб юрганига Аллоҳга беҳад шукрлар айтадиган камтар, заҳматкаш инсонлар тоифасидан.

Сайди УМИРОВ,
профессор.

Ҳар тўғрида

ШИФОБАХШ КЎРПА

Шаҳарли бразилияликлар шаҳарнинг ўзида қишлоққа бормасданоқ у ердаги ўт-ўланлар, гиёҳлар бўйини ҳис қилишадиган бўлишди. Сан-Паулу шаҳрида яшовчи Франсиску ди Ассис фойдали ишга қўл урди. У далада ўсадиган шифобахш гиёҳлар қуритилган ўсимлик ва барглар солинган махсус кўрпа ихтиро қилди. Ўтлар олдиндан тозаланади, аллергияга қарши дориланиб махсус чанг ўтказмайдиган кўрпачага солинади, унинг устидан ипгазламадан чойшабга киргизилади. Бу кўрпани ажойиб томони шундаки, ундан солинган ўтларнинг ҳиди шундай анқиб туради.

Ўз-ўзидан равшанки, бундай кўрпаларнинг саломатлик учун аҳамияти катта.

Ётган кўрпачангиздан беданинг ё ялпизнинг, ментол ё эвкалипт ва ё мойчечакнинг хушбўй ҳиди келиб турса, дилингизни қанчалар равшан қилади.

ҲАМШИРА ҲАМ ДАВОЛАСИН

Инсон боласи кўп нарсаларга қодир. У истаса самога, ёруғ дунёнинг бору-йўғига эгалик қилади. Фақат унга соғлик-саломатлик ёр бўлса бас. Республикада эса инсонлар ҳаёти учун жон куйдираётган, қайғураётганлар бир дунё. Мухбиримиз ана шундай фидойилардан бири Тошкент шаҳар 1-касалхонасига қарашли тиббиёт коллежи директори Маъсуда Фозилбекова билан шу хусусда суҳбатлашди.

— Билим юртингизга коллеж номи берилиши боис қандай ўзгаришларга эришилди?

— Тўғри савол. Чунки мустақиллигимиз шарофати билан билим юртимиз коллежга айлантирилган экан, демак биз яқин вақт ичида дунё стандартларига жавоб бера оладиган даражада мукаммалликка эришишимиз шарт. Бунинг учун биз энг аввало соғлиқни сақлаш бош бошқармаси билан ҳамкорликда миллий дастур яратиб, бу дастурнинг негизида билим юртимиз тарихида биринчи касб эгасини кашф қилдик. Бунинг маъниси шуки, илгари, ўзингиз яхши биласиз, ҳамшира деганда маълум даражада умумий тиббий ёрдамни бера олувчи шахслар тушуниларди. Яшириб нима қиламан, ҳамшираларимизнинг асосий қисми шу пайтгачаям эмлашдан нарига ўта олишмаган. Бу ҳам майли-я, масалан, жарроҳлик бўлимида хизмат қиладиган ҳамширалар бу соҳада умуман етарли билимга эга эмас. Уларнинг кўпчилиги ҳатто операция пайтида мустақил равишда қандай асбоб-ускуналар зарурлигини ҳануз англаб етишмаган. Биз ана шунга ўхшаш ҳаётий мисолларни ўзимизда жамлаб шундай тўхтамга келдикки, медицинанинг ҳар бир соҳаси ўз ҳамширасига, ҳамшира бўлгандаям ўша соҳани ҳеч бўлмаганда 60 фоиз англаб ета олган ҳамшираларга албатта эга бўлиши керак экан. Шундан келиб чиққан ҳолда биз ҳозирги кунда ҳамшира терапия блоки, ҳамшира хирургия блоки, ҳамшира физиотерапия блоки, ҳамшира инфекцион блоки, мутахассисликлари асосида кадрлар тайёрлай бошладик.

— Албатта, бу соғлиқни сақлаш соҳасидаги катта бир янгилик. Айтинг-чи, бу иш нимага асосланган ҳолда амалга оширилди?

— Биз бу ишга қўл уришдан олдин биринчи навбатда Тошкент шаҳридаги барча профилактика муассасалари мутасаддиларидан фикр олдик. Қолаверса, Москва тиббиёт коллежига бориб икки ой давомида тажриба алмашдик. Шундан кейингина ўз хулосаларимиз асосида қизларимизга махсус мосланган тиббий концепция яратдик. Мен шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтишим керак, бизнинг ўша дастур асосида тайёрланган битирувчиларимиз фақатгина тиббиёт ходими бўлиб қолмай, иқтисодни, социологик бошқарувни, иш юритиш асослари-ю, компьютер техникасини ҳам яхши билишади.

— Сиз раҳбарлик қилаётган коллежнинг республикадаги бошқа билим юртларидан фарқи нимада?

— Биз асосан икки босқичда иш олиб борамиз. Биринчи босқичдаги талабаларимиз 2 йил ўқиб, умумий йўналишдаги тиббиёт ҳамшираси мутахассислигини оладилар. Улар турли ёшдаги беморларнинг анатомик-физиологик хусусиятлари, тиббий атамалар, доришунослик, касаллик синтоматикасини мукаммал ўрганиб, оилавий шифохоналар, умумтаълим мактаблари, қариялар уйлари, ҳамда қизил ярим ой жамиятларида аҳолига хизмат кўрсатишлари мумкин. Коллежимизнинг иккинчи босқичида тиббиёт билим юртини юқори рейтинг кўрсаткичлари билан битирган талабалар танлов асосида ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирлигининг махсус йўлланмасига биноан қабул қилинадилар. Улар учун ўқиш муддати бир йил бўлиб, талабалар бу муддат ичида соғлиқни сақлашни ташкил этиш, ижтимоий таъминот асослари, ҳисоблаш услублари, тиббий техника билан ишлашни ўрганиб, реанимация, кордеология, урология, неврология, эндикрология, кўз касалликлари, жарроҳлик ва бошқа бўлимларда юқори тиббий ёрдам кўрсатишади. Бу ҳамширалар даволаш профилактика муассасалари, касалхоналарда даволашни ташкил этиш ва ташхис қўйиш марказларида, илмий-текшириш олийгоҳлари клиникаларида ҳам ўз ихтисосликлари бўйича ишлашлари мумкин.

— Юртдошларимизга тилакларингиз?

— Мен шуни жуда-жуда истар эдимки, энг аввало ҳамма соғ-саломат бўлса-ю, шифокорга муҳтожлик сезмаса. Чунки, тўрт мучамиз саломат бўлсагина қилинаётган барча ишларимиз унумли кечади. Қолаверса, битирувчи қизларимизнинг инсонлар орасида доимо юзлари ёруғ бўлсин, ширинсўзлилик, куйинчаклик уларни ҳеч қачон тарк этмасин.

Ҳулкар ҲАМРОЕВА
суҳбатлашди.

Солиқ тизими

УСТИГА ҚЎЙИБ, ЛИТРИДАН УРИБ

Жиззах вилояти назоратчилари бу гал ёнилғи қуйиш шахобчаларини «нишон»га олдилар. Қайси ҳайдовчи билан гаплашманг, шахобчаларда бензиндан уриб қолишаётганлигидан, ёнилғи сифатининг пастлигидан нолишади. Ёзма шикоятлар ҳам ёғилиб кетди.

Шамол бўлмаса тераклинг барги қимирламас экан. Буни солиқчилар Жиззах шаҳридаги 1-АЁҚШда текширув бошлаганларидаёқ сезишди. Оператор Н. Мирзаев ҳайдовчилардан бирига 30 литр бензиннинг ҳар литрини 25 сўмдан сотгани етмагандек яна беш литрини уриб қолибди. Қарабсизки, 250 сўм чап чўнтакка тушиб турибди.

Ўзи қоида бўйича бу шахобча фақат ягона давлат талони асосида ёнилғи қуйиши керак эди. Қандай қилиб ўртада пул айланиб қолганига солиқчилар ҳам ҳайрон бўлишди. Сўнг тўпланган ҳужжатларни чуқурроқ текшириш учун вилоят солиқ бошқармасининг назорат-тафтиш бўлимига юборишди.

Худди шундай ҳолат Зафаробод туманида ҳам рўй берди. Жиззах шаҳар нефть маҳсулотлари корхонасига қарашли 22-ёнилғи қуйиш шаҳобчаси шу ерда жойлашган, ўша куни харидорларга оператор Азизбек Тоғаев хизмат қилаётган эди. Солиқчилар бироз кузатиб, Азизбекнинг «чаққон»лигига қойил қолдилар. У харидорларнинг бирига 20 литр бензиннинг ҳар литрини бир пастда 25 сўмдан пуллаб, 140 сўмлик бўлиб олди. Кўзи солиқчиларга тушгандан кейингина ўзини қўярга жой топа олмади.

Дўстлик нефть маҳсулотлари корхонасига қарашли 12-АЁҚШ оператори Шерали Тўрабоев нафси ўпқонликда бошқа шерикларидан ўн чандон устун экан. У харидорга 40 литр бензин сотиб, нақ 8,5 литрини уриб қолди. Ҳар кишидан 170 сўмдан шилиб турса, бундай юлғичларнинг кўзини ёғ босиб кетмайдими?!

Бензиндан уриб қолиш ҳамма операторларга одат бўлиб қолган экан. Зомин туманидаги Пишогор қишлоғида жойлашган «Улуғбек» хусусий АЁҚШ сотувчиси Рустам Қўзиев харидорга 40 литр бензиннинг ҳар литрини 24 сўмдан сотгани етмагандек яна 6 литр кам қуйганига нима дейсиз. Рустамбой мана шундай ғирромлик билан бир кишини 246 сўмга туширди.

Ўша куни шунга ўхшаш 23 та ёнилғи қуйиш шахобчаси текширилди. Шундан 18 тасида турли хил қонунбузарлик ва қоидабузарликлар мавжудлиги маълум бўлди. Нефть маҳсулотлари таъминоти корхоналари ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Текширилган 8 та корхонанинг бирортасидан ҳам солиқчилар хурсанд бўлиб қайтганлари йўқ.

Аниқланган қоидабузарликлар бўйича бюджетга молиявий жарималари билан биргаликда қўшимча 14451,7 минг сўм маблағ ўтказилди. 5 ҳолатда 11,8 минг сўм камомад, бир ҳолатда 7,5 минг сўм ошиқча чиқди. Шахобчаларда харидор ҳақига хиёнат қилишлар авжига минган. Назорат касса машиналари атайин ишлатилмай тушган нақд пул банкларга топширилмай бошқа мақсадларга сарфланмоқда.

Ж. НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси,
Матбуот хизмати раҳбари.

Жаҳон спорти усталари

ДЎСТЛАРИМ БОР... ЖУДА ОЗ

70 ва 80-йиллардаги Киев «Динамо»си ва собиқ СССР терма жамоасининг таниқли ҳужумчиси Олег Блохин кўринишдан унча ўзгармаган. Ўша-ўша майин кулимсираш, ўспиринларникидек қомат. Яқинда бўлиб ўтган ветеранлар ўйини Олегни ҳали ҳам яхши спорт формасида эканлигини кўрсатди. Икки марта Европа Кубоги эгаси, шунингдек, УЭФА суперкубогининг совриндори, «Олтин тўп» лауреати бўлган Блохин 15 карра мамлакатнинг энг кучли ўйинчиси деб топилган.

Кейинги йиллар давомида О. Блохин чет эл футбол жамоаларида дастлаб ҳужумчи, кейинчалик эса устоз сифатида хизмат қилди. У Грецияда узоқроқ туриб қолди. Украиналик футбол ишқибозлари ўзлари учун жуда зарур бўлган бу спортчи ўз иқтидорини ўзга элларда сарфлаб юрганига ҳайрон. Бу ҳақда Олег йиманибгина: «Назаримда, бу ерда (Украинада) менинг керагим йўққа ўхшайди», — дейди. Яқинда бир гуруҳ журналистлар билан бўлган учрашувда Олег олдин футбол ҳақида эмас, балки бадиий гимнастика ҳақида гапирди. Спортнинг бу соҳаси ҳам ўзининг севимли машғулотидан кам қизиқтирмайди уни. Балки, кўпроқ ҳамдир.

Унинг рафиқаси Ирина Дерюгина — бадиий гитмнастиканинг «юлдуз»ларидан.

Олег ҳазил маъносида ўзини «хорижий» деб атади. Икки уйда яшашга тўғри келяпти. Қизим Греция билан Киев ўртасида қатнагани-қатнаган.

— Оилангиз билан ишлашга кетмоқчи эмишсизлар, шу тўғрими?

— Менга Жанубий Африка республикасидаги бирорта футбол жамоани олишга, кейинчалик мамлакат терма командасига устозлик қилишни таклиф қилишяпти. Бу контракт менинг келгусидаги фаолиятимнинг бир вариантидир, холос.

— Оила аъзоларингиз жам бўлганида емакни ким тайёрлайди?

— Грецияда бу иш билан шуғулланиш жонимга теккан. Қачонки, қизим кичик Ира (ҳозир у 14 ёшда) мен билан бўлса, у оддийгина у бу овқатни тайёрлайди. Бироқ мен уни қозон олдида кўп қолдиришни хоҳламайман. Бир ўзим қолганимда эса ошхонада ўралашишдан кўра кўчада овқатлана қоламан.

— Бир оилада иккита машҳур спортчи бўлишини қандай баҳолайсиз?

— Бу оддий ҳол. Артистларда ҳам шундайлари кўп-ку. Сирасини айтганда, машҳурлигимиз орқада қолди. Биз — иккита оддий одамлармиз. Профессионаллар.

— Қизиқ, нега қизингиз ота-оналари ишини давом эттирмаяпти?

— Энди кеч. Кўпчилик кичик Ирани онаси ва бувисидек бадиий гимнастика билан шуғулланади деб ўйлашарди. Аммо у бошқа йўлни танлади: юрист бўлмоқчи.

— Нега бу касбни танлади?

— Шундай бўлдики, Грецияда менга жуда кўп марта судлашишга тўғри келди. Шунда адвокат ёллашга тўғри келарди. Мана шунинг учун Ира отасининг пулини бегонага беришни хоҳламади. (Кулади). Қизим инглизчада яхши гаплашади, юнончани ҳам билади, аммо бу тилда зарурат туғилганда, магазиндан у бу харид қилганда гаплашади. Французчани ҳам билади, бироқ афтидан бу тилни унча ёқтирмайди. Ўқитувчиси билан муносабатлари яхши эмасга ўхшайди. Ира — бир сўзли. Қачондир «Дада, француз тилидан имтиҳон топширмайман», деб юборгани эсимда.

— Дейлик, сизлар оилангиз билан Жанубий Африка Республикасига бординглар. Сиз тренерлик қиласиз. Катта Ирина — бадиий гимнастика билан шуғулланади. Қизингиз нима билан машғул бўлади?

— У коллежни тугатиши керак. ЖАРда Америка ва Инглиз коллежлари мавжуд.

— Олег, сиз ҳозир 45 ёшдасиз. 60 ёшга кирганингизда ёнингизда кимлар бўлишини истар эдингиз?

— Аввал яшаб кўрайликчи. Ўша кун насиб этса, аввало оила аъзоларим, яқинларим, қолаверса, мени оғир кунларда ёлғиз қолдирмаган кишиларимни кўришни хоҳлардим. Тўп суриб мени шуҳрат чулғаб олган кезларида қанчалаб одамлар атрофимда парвона бўлишарди. Футбол ўйнамай қўйишим билан мени номимни унутишди. Дўстларим бор, жуда оз.

Русчадан таржима.

Хусусийлаштириш инвестиция фонди
" МЕРОС - САРМОЯ "

Қимматбаҳо қоғозлар бозорида фаолият олиб бориш учун рухсатнома рақами № 502,3 февраль 1997 йил
Устав фонди миқдори - 50000000 сўм
Бир акциянинг баҳоси - 100 сўм
" МЕРОС - САРМОЯ " ХИФнинг акциялари халқ банки ва Турон банкининг барча бўлимларида сотилмоқда.Шунингдек,иш жойингизда иш ҳаққингизни ўтказиш йўли билан ҳам олсангиз бўлади.
"МЕРОС - САРМОЯ" ХИФнинг акциялари сармоянгизнинг ишончли ҳимоячиси ва фарзандларингиз учун бебаҳо меросдир!
Мурожаат учун манзил:
Тошкент шаҳри, Нукус кўчаси 73-а уй, "Ёғмойтамакисаноат" уюшмаси биноси, 1-қават.
Тел: (3712) 55-52-98.

«КАМОЛОТ АВТОСЕРВИС»

масъулияти чекланган жамият «ЎзДЭУ» автозаводининг расмий дилери

«НЕКСИЯ», «ТИКО», «ДАМАС»

автомобилларини завод баҳосида сотади.
Ҳужжатларни расмийлаштиришни ва олий даражада хизмат кўрсатишни кафолатлаймиз.
Автомашиналарни фақат биздан сотиб олсангиз, ўта мамнун бўласиз.
Ҳақ тўлаш турлича. Бизнинг автосалонимиз қуйидаги манзилда жойлашган:

Тошкент шаҳри, Саракўль кўчаси,
7-уй. Мўлжал: Темирйўл техникуми
Телефон: (3712) 91-61-50, Факс: (3712) 91-64-72.

ИШОНЧ — Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси мустақил газетаси

Бош муҳаррир: Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА,Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78

БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи; 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2. ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй. Буюртма Г— 0603. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.00. Масъул навбатчи : Улуғбек АҲРОРОВ 1 2 3 4 5 6